

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafjeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 101. Račun pri poštnem čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

DRAMA NAGLO POJEMAJOČIH NAD

Londonska konferenca je zašla v tak zastoj, da jo bodo morali odgoditi — Čakajo samo še na odločitev Amerike

London, 22. junija. r. Zaupnik predsednika Roosevelta, prof. Moley, ki naj reši svetovno gospodarsko konferenco sedanje stagnacije, se je včeraj vkrcal v New Yorku. Dokler Moley ne prispe v London, ne preostane konferenci nič drugega kot čakati. Značilno za razpoloženje je vest »Daily Telegrapha«, da so na seji načelstva konference pod predsedstvom Macdonalda že sprožili vprašanje, ali bi ne bilo boljše, da se konferenca odgodi, če ne bo dogovora o stabilizaciji valut. Sicer pa se danes nalaga Ameriki glavna krivda za pasivnost konference. Okoliščina, da ameriška delegacija zaradi stališča Washingtona glede stabilizacije valut in vprašanja vojnih dolgov ne more razpravljati, je žigosala Ameriko v očeh ostalih udeležencev konference kot zlega duha v tej »drami naglo pojemajočih nad«. Nekateri delegacije smatrajo, da je najbolj primerno, naj se konferenca prekine, dokler se položaj ne razčisti. Francoska delegacija vztraja slej ko prej na stališču, da je vsak dogovor o carinah in

ostalih vprašanjih nemogoč, dokler dolar in funt ne bosta stabilizirana. Saj nima nobenega smisla, tako se naglašuje, da se nadaljujejo takšna brezplodna pogajanja. Na drugi strani pa mislijo, da so govorice o odgoditvi konference samo nekakšen pritisk, pod katerim naj bi Amerika čimprej rešila vprašanje stabilizacije.

Znižanje pridelovanja žita

London, 22. junija. AA. Macdonald se je danes popoldne sestal z zastopniki štirih velikih agrarnih držav, ki imajo na londonski konferenci posebne sestanke. Macdonald jih je opozoril, da bi bilo nujno potrebno čim prej spraviti na čisto žitno vprašanje, ker je v tem glavni pogoj za ureditev drugih konferenčnih vprašanj. Delegat USA Morgenthau je Macdonaldu odgovoril, da je njegova država pripravljena omejiti poseve in izvoz žita. Tudi delegati ostalih treh držav so na tem, da tudi na to pristanejo. Avstralski delegat je izjavil, da je Avstralija pripravljena omejiti poseve, čaka pa samo na konkretne predloge. Tudi zastopnika Kanade in Argentine sta pripravljena sodelovati vzajemno z ostalimi tremi državami.

mi. Macdonald je tople priporočal, naj bi delegati skušali doseči čim prej popoln sporazum, da se ne bo konferenca po nepotrebnem zavlačevala. Razgovoru je prisostvoval tudi generalni tajnik Društva narodov Avenol.

Zastopniki glavnih agrarnih držav USA, Kanade, Avstralije in Argentine so imeli eno novo konferenco za redukcijo žitnega pridelka. Razpravljali so o predlogu, da bi se skrhala za 15 odstotkov površina ozemlja posejaneja z žitom.

Anglija se bo morala odločiti

London, 22. junija. AA. V tukanjskih finančnih krogih mislijo, da se bo morala angleška denarstvena politika na londonski konferenci odločiti za eno izmed dveh poti: ali bo poskusila najti formulo za dosedaj zadostno stabilnost razmerja med devizami, ki temelje na zlatu, in funtom, ali pa bo morala gledati na to, da ohrani stalno razmerje med funtom in dolarjem, da bo britanska trgovina konkurenčna ameriški na zunanjih trgih. Za drugo rešitev se zavzema večina poslovnih krogov in je ne gre podcenjevati.

Dollfuss mlati hitlerjevce

Vsi pristaši Hitlerja bodo odpuščeni iz državne službe, hitlerjevski mandati pa razveljavljeni

Dunaj, 22. junija. r. Dollfussova vlada nadaljuje akcijo za iztrebljenje hitlerjevcev v Avstriji. Po razpustu hitlerjevskih strank in vseh njenih vzporednih organizacij vključno njemu prijaznega štajerskega Heimwehra se je začelo sedaj čiščenje v državnih uradih in v vojski. Vlada je imela sinoči dolgo sejo, na kateri je razpravljala o teh ukrepih. Sklenjeno je bilo, da se na podlagi zaplenjenih članskih seznamov hitlerjevskih organizacij ugotovi, kdo vse je pripadal narodno socialističnemu pokretu. Na podlagi teh ugotovitev bodo vodilni člani hitlerjevskih organizacij takoj odpuščeni iz državne in samoupravne službe, ostali pa bodo lahko ostali v službi, če se bodo pisмено obvezali, da opuste vsako nadaljnje delovanje v smislu narodno-socialističnega programa. Člani vojske, ki so pripadali hitlerjevskemu pokretu, bodo brez pardona odpuščeni. Ker je bil hitlerjevski pokret med državnim uradništvom zelo razširjen, računajo s tem, da bo vrženih na cesto mnogo tisoč uradnikov in drugih državnih namestencev.

Glede razveljavljanja narodno-socialističnih poslanskih mandatov je Dollfussova vlada še v škrpicih. Pravniški kro-

gi so namreč izrazili mnenje, da je izvrševanje poslanskega mandata individualna pravica vsakega posameznika in se mandat z razpustom stranke ne more razveljaviti. Vlada išče sedaj druge zakonite poti, da bi vendarle dosegla svoj cilj. Na eni strani hoče za vsako ceno razveljaviti hitlerjevskim poslancem njihove mandate, na drugi strani pa bi vendarle rada ohranila vsaj videz parlamentarizma in neokrnjeno ljudsko zastopstvo. Zato se pripravljajo načrt, po katerem naj bi deželni zbori sami sklenili, da ne priznavajo več narodno-socialističnih poslancev. Njihovi mandati naj bi se po rezultatu zadnjih volitev razdelili med ostale stranke. Enak postopek naj bi veljal tudi za Zvezi in Narodni svet.

Ves hitlerjevski tisk je ustavljen. Listi, ki hočejo še nadalje izhajati, morajo izpremeniti vodstvo ter javno objaviti, da ne bodo pisali več v hitlerjevskem duhu. Več listov se je tej zahtevi že uklonilo. Obenem je vlada prepovedala vse nemške hitlerjevske liste. Javno se ne smejo več prodajati, privatno pa se morejo sprejemati po pošti, toda proti plačilu dvojne normalne poštnine.

brezverca in sovražnika vere. Odkar pa je dr. Dollfuss začel preganjati hitlerjevce v Avstriji in s katerimi predstavniki nemških klerikalcev to celo javno odobraval je Hitler dočela sprejemati svoje stališče ter je sedaj udaril po klerikalcih z enakimi metodami, kakor se jih poslužuje dr. Dollfuss. Včeraj so izvršili hišne preiskave v prostorih bavarske ljudske stranke ter ostalih klerikalnih organizacij po vsej Nemčiji. Kakor zatrjujejo, so zaplenili mnogo obsežnega gradiva. Več voditeljev klerikalcev je bilo aretiranih in hitlerjevci napovedujejo, da bodo vse klerikalne organizacije v Nemčiji v najkrajšem času razpuščene. Aretiranih je bilo tudi več katoliških duhovnikov, ker so hujskali proti Hitlerju.

Hitler mlati klerikalce

Ugledni voditelji nemških klerikalcev aretirani — Hitlerjevci napovedujejo razpust vseh klerikalnih strank

Berlin, 22. junija. r. Akcija dr. Dollfussa proti hitlerjevcem v Avstriji je izzvala v Nemčiji hudo reakcijo. Hitler se je postavil na stališče, da so avstrijski klerikalci nahujskali proti hitlerjevskim nemški klerikalci ter se sedaj nad njimi maščuje. Hitler je najprej zahteval, da se katoliški centurum laizira ter da se umaknejo z vodilnih mest predstavniki katoliške cerkve. Po pristanku Vatikana se je to tudi zgodilo in nemški škofje so prekličili svoje prokletstvo nad Hitlerjem ter pripravili vrnitveno pokorščino. Hitlerju in podporjancem njegovega režima izgledalo je, da bo prišlo celo do sodelovanja centuruma v Hitlerjevi vladi in nemški škofje so se trudili, da s pastirskimi pismi opravičijo tako sodelovanje s človekom, ki so ga poprej proglašali za

brezverca in sovražnika vere. Odkar pa je dr. Dollfuss začel preganjati hitlerjevce v Avstriji in s katerimi predstavniki nemških klerikalcev to celo javno odobraval je Hitler dočela sprejemati svoje stališče ter je sedaj udaril po klerikalcih z enakimi metodami, kakor se jih poslužuje dr. Dollfuss. Včeraj so izvršili hišne preiskave v prostorih bavarske ljudske stranke ter ostalih klerikalnih organizacij po vsej Nemčiji. Kakor zatrjujejo, so zaplenili mnogo obsežnega gradiva. Več voditeljev klerikalcev je bilo aretiranih in hitlerjevci napovedujejo, da bodo vse klerikalne organizacije v Nemčiji v najkrajšem času razpuščene. Aretiranih je bilo tudi več katoliških duhovnikov, ker so hujskali proti Hitlerju.

Poset jugoslovenskih Nemcev na Koroškem

Nemška pevka društva iz Maribora, Celja in Ptuj se priredila turneje na Koroško — Nagovor našega konzula v Celovcu

Celovec, 22. junija. Na povabilo koroške nemške pevke zveze je posetilo nad 100 nemških pevcev iz Maribora, Celja in Ptuj ter iz obmejnih krajev Jugoslavije Koroško. Na železniški postaji v Celovcu jih je sprejela precejšnja množica domačih pevcev pod vodstvom predsednika deželnega sodišča dr. Grafenauerja, ki je goste v kratkih besedah pozdravil. Med ključ »Heil Hitler« je odšel nato sprevod na dvorišče deželnega dvorca, kjer sta nemške goste iz Jugoslavije pozdravila deželni

glavar Kernmaier in celovski župan Pichler. Predsednik koroške nemške pevke zveze je v svojem nagovoru izjavil, da smatra poset štajerskih Nemcev za vrniti obiska, ki so ga priredili koroški slovenski pevski zbori meseca januarja letos. Za lep sprejem se je zahvalil mariborski odvetnik Kleser, ki je v zbranih besedah poudarjal globoko ljubezen jugoslovenskih Nemcev do svoje države in do svojega naroda. Ljubezen do države in ljubezen do naroda sta dva pojma, ki sta se pri njih

skoro identificirala. Po pozdravnih slovesnostih je obkinito zapelo pesem »Deutschland, Deutschland über alles...«

Zastopniki nemških pevskih društev iz Jugoslavije, dr. Karel Kieser, Josef Baumelster iz Maribora in Albert Scharner iz Ptuja so pod vodstvom predsednika koroške nemške pevke zveze profesorja Rubnerja posetili tudi jugoslovenskega generalnega konzula. Dr. Kieser se je generalnemu konzulu zahvalil za njegove usluge, s katerimi je omogočil poset in izjavil, da so priredila to turnejo pevstva društva iz Maribora, Celja in Ptuja, ki so vključena v nemško-švabski kulturni zvezi. Obenem mu je zgotovil njihovo lojalnost do jugoslovenske države. Ta smisel so izražali tudi pozdravni nagovori v deželnem dvorcu in priznati je treba, da pesem zbljuje narode in da je zaradi tega potrebno, da se zbljevanje narodov vrši tudi na ta način.

Generalni konzul dr. Milošević-Sorgo je nagovoril goste takole:

Veseli me, da vas morem pozdraviti na kr. konzulatu, ki ste ga posetili, da dokazate svojo vdanost našemu slavemu vladarju kralju Aleksandru in kraljevini Jugoslaviji, katere državljanji smo. S tem ste dali izraza dolžnosti vsake manjšine, namreč dolžnosti in vdanosti do lastne države. Dovolite mi, gospodje, da vas opozorim še na posebno dolžnost, do česar mi dajete pravico izkušnje, ki sem si jih pridobil v teku svojega dolgoletnega službovanja v tej deželi. Vaša dolžnost kot nemške narodne manjšine v Jugoslaviji je prav tako kakor dolžnost koroških Slovencev v Avstriji, da med našima dvema narodoma ne trpijo več nobenega starega nezaupevanja in da ne sejemo nobenih preplov. Nasprotno smatramo za svojo dolžnost, da si dajemo prijetelstva med obema našima narodoma, čegar najmočnejši stebri in zaščitniki morate biti ravno vi. Potrebno je, da vsakdanje svetlost te dolžnosti ne gleda na vsakdanje ovire, ki jih postavlja narodnim manjšinam dnevna politika danes v tej, jutri pa v drugi državi. Potem bo vaše delo rodilo sadove, kakor se je ravno sedaj zgodilo v Jugoslaviji in meri, ki se nikakor ne sme podcenjevati. S tem pa bo ustvarjen zopet zgled v prilog drugim narodnim manjšinam. V tem smislu pozdravljam poset pri vaših narodnih bratih na Koroškem in upam, da bo tudi ta obisk doprinesel k zbolšanju prijateljskih odnosov med obema državama in obema narodoma.

Zvečer so priredili pevci iz Maribora, Celja in Ptuja pevski koncert, ki je v splošnem dobro uspel. Po koncertu je bil v hotelu »Sandwirt« družabni večer, ki ga je priredila nemška pevka zveza na čast svojim gostom in ki je potekel mirno in zabavno.

V nedeljo popoldne so se jugoslovenski Nemci odpravili v Beljak, kjer so zvečer koncentrirali v dvorani telovadnice in odkoder so se naslednjega dne vrnili domov.

31 milijonov brezposelnih

New York, 22. junija. g. Strokovnjaki cene število brezposelnih na svetu na 31 milijonov, od katerih jim ima okroglo 17 milijonov Amerika.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2307.07.—2318.43, Berlin 1360.14.—1370.94, Bruselj 802.74 do 806.68, Curih 1108.35.—1113.85, London 194.97.—196.57, New York 66.41 do 66.99.66, Pariz 225.90.—227.02, Praga 170.74 do 303.14 (premijsa 28.5%). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.80.—8.90.

INOZEŠKE BORZE.

Curih: Pariz 20.3825, London 17.62, New York 421, Bruselj 72.4250, Milan 27.4250, Madrid 43.90, Amsterdam 208.15, Berlin 122.90, Dunaj 57.50, Praga 15.4150.

Komunistična izzivanja na Poljskem

Krvavi spopadi med orožniki in od komunistov nahujskanimi množicami — Več mrtvih in ranjenih

Varšava, 22. junija. AA. V vseh rzesovskega in ropiškega okraja so hoteli komunisti izvesti nered, kar jim pa ni uspelo. V vseh Mediki in Lenčiki so skupine kmetov poskušale na nasilen način sekati privatne gozdove. Zaradi česar je prešlo do spopadov s policijo. Ena oseba je ubita, 6 orožnikov pa ranjenih. Nato so orožniki vnovič začeli streljati na demonstrante in jih 6 ubili. — V občini Nikovi je policija več ljudi aretirala, ki so jih meščani hoteli osvoboditi. Zato je prišlo do streljanja. 6 kmetov je ubitih, več orožnikov pa ranjenih.

Krakov, 22. junija. r. V zvezi z delavskimi nemiri v Rzeszowu poročajo, da

se že nekaj časa opaža živahnejša agitacija ekstremnih strank, ki je povzročala po raznih krajih več ali manj burne izgrede. Demonstranti so skušali izropati trgovine, nekateri pa so sekali drevje v zasebnih gozdovih. Najbolj krvavo so potekali dogodki v Medinki, kjer je množica ubila policijskega poveljnika in je bilo težko ranjenih 6 drugih policijskih organov. Policija je nato oddala salvo v množico, kjer so padle tri smrtno žrtve, 8 demonstrantov pa je bilo hudo ranjenih. Tudi v Načkovi je policija streljala v množico, in je bilo ubitih 6, ranjenih pa 9 oseb.

V Alžiru vre

Pariz, 22. junija. AA. Havas poroča: Glede nasledstva generalnega rezidenta za Maroko, Sainta (kakor Jovenel je tudi Saint senator in ne more na tem mestu ostati brez posebnega dovoljenja parlamenta delj kakor pol leta) napovedujejo listi, da bi mogel na to mesto priti sedanji vrhovni komisar v Siriji Ponsot. »Excelsior« pa misli, da bi utegnil priti v Rabat generalni guverner za Alžir, Carde; v tem primeru bi prišel na njegovo mesto Cayla, ki je zdaj na Madagaskarju.

Carde je dobil poziv od francoske vlade, naj nemudoma odpotuje v Pariz. V tukanjskih političnih krogih mislijo, da je ta poziv alžirskemu generalnemu guvernerju v ozki zvezi z nacionalističnim gibanjem v Alžirju, ki zavzema zadnje čase vse širši obseg; podpira ga, kakor se govori, moškaška vlada. Pred odhodom je Carde izjavil novinarjem, da so ga zelo važni dogodki pripravili do tega, da potuje v Pariz. Dodal je, da bo francoska vlada v zvezi z nacionalističnim pokretom v Alžiru v najkrajšem času izdala veljavne ukrepe.

Jovenel bo odšel iz Rima

Pariz, 22. junija. AA. V zvezi s glasovi, da bo francoski poslanik v Rimu Jovenel v kratkem odpoklican, piše »Echo de Paris«, da je bil Jovenel imenovan za francoskega poslanika pri Kvirinalu za dobo 6 mesecev, ki poteče 15. julija. Ker je Jovenel senator, se po zakonu o parlamentarni imunitetnosti njegova poslaniška misla ne more avtomatsko obnoviti in bi bil za njegovo ponovno imenovanje potreben sklep francoskega parlamenta. Toda zasedanje parlamenta, zaključuje list, se konča prvi točen v juliju in tako bo vlada imela zelo malo časa, da bi parlamentu izročila predlog o tej stvari. Potrjujejo se glasovi, da bo na Jovenellovo mesto prišel dosedanj francoski poslanik v Varšavi Larocche ali pa senator in bivši rimski poslanik Rene Besnard.

Junak svojega poklica

Pariz, 22. junija. AA. Znanega francoskega profesorja in šefa radiološke službe v tukanjski bolnici Charite, dr. Thirlichingma so včeraj osmič operirali za tako imenovanim »radiološkim rakom«. Operacijo je izvršil šef radiološke službe v bolnici Saint-Louis, dr. Beland.

Svečana otvoritev Narodne galerije

Ob navzočnosti najodličnejših predstavnikov javnosti je bil opoldne otvorjen hram naše umetnosti

Ljubljana, 22. junija. Pred Narodnim domom plapolajo na visokih drogih narodne trobojke, pred vsem prečeljem se vrsti dolga vrsta cipres, ki jo prekinjajo visoke krone lorvorjev. Iz srednjega okna nad portalom visi prapor NG modro-rumene barve s tremi zlatimi zvezdami in tremi rdečimi grbi arhitekture, kiparstva in slikarstva. Od vseh strani prihajajo pozdravni brzojavi k temu za vso našo kulturo tako važnemu zgodovinskemu dogodku. Iz Zagreba je v imenu Strossmayerjeve galerije brzojavil direktor dr. Arthur Schneider, iz Maribora naslednji škof dr. Tomažič, opravičil se je dobitnik in ustanovitelj NG Alojzij Vodnik, svojo odnositelj utemeljuje Maksim Gaspari, za NG zaslužni dr. Meseenl želi napredka iz Skopja, itd., čestitke in brzojavi se kopičijo in že je nameščen mikrofoni, ki bo predsednikove besede ob otvoritvi javil svetu, prihajajo pa tudi že povabljeni gostje.

Ves vestibul je bogato okrašen s palmami, velika dvorana je pa polna najodličnejših gostov, ki jih sprejemajo predsednik dr. Windischer z odborniki in direktorjem Zornomom. Navzoči so podban dr. Pirkmajer, general Dragomir Popović, župa dr. Dinko Puc, senatorji minister Ivan Hribar, dr. Ravmarin in dr. Rožič, predsednik viš. dež. sodišča Vrančič, podpredsednik viš. dež. sodišča dr. Gradnik, rektor dr. Slavič, s prorektorjem dr. Šerkom, predsednik ZTOI Ivan Jelacin, s tajnikom dr. Pretmajer, konzul ing. Sevič, grof Orsini-Rosenberg in g. Neuville, podstara COS Truhlar, predsednik »Pravnika« dr. Dolenc, predsednika velesejma Fran Bonac in Avgust Praprotnik z direktorjem dr. Dularjem, predsednik advokatske komore dr. Žirovnik, predsednik zdravniške komore dr. Rus, večina univerzitetnih profesorjev, predsednik konzorcija »Jutra« načelnik Ribnikar, zastopnik Tiskovne zadruge prof. Breznik, gospe Anči ministri dr. Kramerja, gospe dr. Majaronova in zelo mnogo drugih dam, direktor dr. Tavces, kamniški župan Kratnar z znanim zbiralcem Sadnikarjem in slikarjem Koželjem, ing. Suklje, podžupan Jarc, deputacija »Krke« s predsednikom dr. Perkomo, češki novinar Strakaty, pesnik Župančič, več občinskih svetovalcev, zastopnika trgovstva J. Kavčič in Gregorc, direktorji denarnih zavodov, zastopnik najrazličnejših kulturnih društev, večina umetnikov in ljubiteljev umetnosti ter ves odbor.

Točno ob 12 je izpregovoril predsednik dr. Fran Windischer ter z zanosnimi besedami obširno naslikal zgodovino Narodne galerije, njen pomen in namen za Slovence in za vso našo kulturo.

Pomočnik bana g. dr. Pirkmajer je v začetku svojega govora omenil idealno za-

misel in skromne početke Narodne galerije, ki naj bo dokaz slovenske ustvarjalne sile. Izrekel je iskreno priznanje posebnemu dr. Windischerju in Zornanu, ki sta zbirala material za Galerijo. V sedanji dobi materializma je potreben duhoven podvig. Ljubljana se je slej ko prej pokazala kot središče slovenskega kulturnega življenja, kar je dokazala tudi sedaj. Zahvaljujoč se vsem onim, ki so pripomogli do ustvarjanja Narodne galerije je g. pomočnik bana otvoril razstavo.

Za njim je dr. Stele v kratkih besedah opisal obseg razstave in razvrstitev posameznih del v prostorih. Opisal je znamenitejša dela posameznih umetnikov od poznega srednjega veka pa do danes. Za tem so si gostje pod vodstvom dr. Steleta ogledali razstavne prostore.

Naše gospodarstvo maju

Ljubljana, 22. februarja.

Stacionirani razvoj našega narodnega gospodarstva se nadaljuje. V maju so napredovale načelno samo industrije z izrazito sezono: gradnja nad zemljo, industrija kamenja in zemlje, gradnja prevoznih sredstev, gradnja železnice, cest in vodnih zgradb itd. Napredovanje tekstilne industrije za naslednjih 166 delavcev (v aprilu 149, v maju za 318) ne temelji na sezoni, temveč na vselejvaugnu inozemskega tekstilnega kapitala. Tekstilna industrija zaposluje trenutno že 10.013 delavcev, dočim jih je imela dne 30. VI. 1926 samo 5012. V sedmih letih se je zaposlenost tekstilne industrije dvignila za celih 100%. Po številu zavarovanih delavcev je tekstilna industrija na prvem mestu.

Večjega nazadovanja ne izkazuje nobena industrija. Največji absolutni padec beleži še vedno — tako kot prejšnji mesec — trgovina. Ta padec je znašal v maju 96 oseb. Z ozirom na absolutno višino padca sledi trgovini občinski obrati z nazadovanjem od 81 oseb.

Povprečno število zavarovanih delavcev je znašalo v maju 77.686, prirast od aprila je znašal 3366, ali absolutno v odstotkih 3.34. Največji je bil prirast v gradnji nad zemljo, in sicer 1400, dalje v industriji kamenja in zemlje 669, v gozdno planinski industriji 641, v gradnji železnice, cest in vodnih zgradb 218, v kovinski industriji 189, v tekstilni industriji 165 itd.

Obiskujte naša letovišča

Spominu velikega narodnega borca

Ljubljana se je snoči dostojno poklonila spominu Vekoslava Spinčiča

Ljubljana, 22. junija.

Taboraka dvorana, ki je po klasičnem slogu najprimernejša za posebno svečano prireditev, je bila snoči še bolj resnoba. Ospredje je bilo zagrinjeno v črne draperije, sredi zelenja je pa stala na mizi na odru z vencem obdana slika velikega pokojnika, čigar spomin so počastila naša narodna, kulturna in obrambna društva z lepim spominskim večerom. Pobuda za prireditve spominskega večera pokojnemu Vekoslavu Spinčiču je izšla od organizatoru propagandnega oddelka Saveza emigrantov v Ljubljani. Osnovni se je prireditveni odbor, ki mu je predsedoval g. Andrej Gaberšek, novinar in publicist, v odboru so pa bili zastopniki skoraj vseh narodno obrambnih organizacij. Častni predstavniki so bili g. ban dr. Marušič ter senatorja Ivan Hribar in dr. Gregorin.

Dvorana se je naglo napolnila. Med številnimi udeleženci smo opazili gg.: senatorja dr. Rožiča, podbana dr. Pirkmajerja, polsclara dr. Rapeta in Petovarja, zastopnika češkoslovaškega sokolstva podpredsednika ČOS Truhlača, I. podstarost SKJ Eng. Gangla, zastopnika Ljubljanske sokolske župe podstarost Krapeža, zastopnika mestne občine podžupana prof. Jarca, sreskega načelnika dr. Znidaršiča, upravnika policije Kerševana, predsednika Kluba Primorsk Mašo Gromovca, zastopnika Društva koroliš Slovencev dr. Felacherja, načelnika konzorcijskega »Jutra« A. Ribnikarja, predsednika JUU Dimnika, zastopnika Jugoslovenskega profsokolskega društva dr. Cermelja, župnika Barleta, zastopnika »Jadrana« Uršiča, zastopnika Kluba primorskih akademikov Koršiča, tajnika občinskega odbora Narodne odbrane Venturiniča, predsednika Tabora Streljaja, predsednika Braniborja dr. Krevlja, zastopnika Kola jugoslovenskih sest. Majaronovo, predsednika ASK »Primorja« I. Saničarja, predsednika akademске podružnice CMD Istra, zastopnika »Preporoda« in druge.

Predsednik prireditvenega odbora gosp. Gaberšek je toplo pozdravil udeležence, vse enako, ne da bi jih pozdravljali posebej. Oprostil je izostanke vseh treh častnih predstavnikov: g. senator Ivan Hribar je poslal pismeno opravičilo (odpotoval je v Beograd), v katerem se s prijateljskim čustvom spominja velikega narodnega delavca, Vekoslava Spinčiča. Družil ju je prijateljstvo in veliko delo za narod in končno ju je usoda združila v narodnem predstavnstvu. G. senator dr. Gregorin je poslal brzojavno opravičilo.

Globoko je presunila poslušalce Adamičeva »Molitev«, ki so jo zapeli združeni zbori Hubadove pevске župe ob spremljanju godbe »Sloga« pod pevodvoro Zorkom Prelovčevom. Ker je dvorana zelo akustična, je mogoča pesem učinkovala še posebno močno, čeprav je godba nekoliko preglušila petje.

Spominski govor o življenju Vekoslava Spinčiča in njegovem velikem delu za narod je imel g. Andrej Gaberšek. Govoril je o velikem pokojniku s posebno, globoko toplino. Živo je orisal narodnostno gibanje v Primorju, v katerem je bil Spinčič tako pomemben čimtelj.

V zgosteni obliki je podal na kratko zgodovino narodnostnih bojev v Primorju od l. 1860. naprej. Te tedaj so se goriški Slovenci krepko uveljavljali v političnem življenju. Goriški deželni zbor je sam vodil borbo za uradovanje v slovenskem jeziku.

Deželni zbor sam pa je tudi črval ljudsko šolstvo, da vlada ni v šole vtihovala nemščine. Zato je Goriška prednjačila tudi v dobi taborov: prvi tabor je bil na Šempasem polju 1868. V Istri je pa bilo v tem pogledu zelo žalostno, kjer je bilo ljudstvo brez vseh političnih pravic, gospodarsko ga je pa izjemal laški kapital. V tistih časih, l. 1867, je vstopil Spinčič (rodil se je leta 1848.) na goriško osrednje semenišče. Hotel se je posvetiti ljudstvu kot svečenik ter učitelj. Hrvaško gimnazijo je obiskoval na Reki. V Gorici se je kmalu življal v židovno politično gibanje Slovencev. Med profesorji je našel dobre vzgojitelje, med tovariši pa ognjevit idealiste rodoljube. Kmalu je začel dopisovati v hrvaške liste. L. 1871. so priredili na semenišču pravo goriško Besedo. Na prireditvi je nastopil Spinčič s krasnim govorom, ki je izdal velik govorniški talent.

Ko bi moral iti past duše, si je premislil ter sklenil, da postane še večji narodov učitelj kot bi bil duhovnik. Šel je študirat v Prago, kjer se je navdušil za slovansko idejo. L. 1873. je nastopil profsokolsko mesto v učiteljsku v Kopru, ki je bilo otvorenjo po zaslugi goriških slovenskih politikov. Na njem so bili trije oddelki, za Slovence, Hrvatice in Italijane. Dijaki so dobili dobrega vzgojitelja. Spinčič je bil tudi velik prijatelj ljudstva, ki ga je bilo zelo ljubljeno. Ko je postal okr. šolski nadzornik, je imel še več prilike, da se je posvetil ljudstvu. Ga učil ter ga vzgajal v narodni ideji. Leta 1882. je bil pri nadomestnih volitvah izvoljen deželni zbor. Pri rednih volitvah l. 1883. sta pa bila razen njega še izvoljena Laginja in Mandič. Ti narodni zastopniki so začeli žilavo borbo za povzdigo istrske raje. Njihovo narodno propagandno delo, politično, prizadevanje za ustanavljanje novih šol, delo v CMD — je bilo ogromno. L. 1885. je bil Spinčič kandidiral za državni zbor; tega so se pa Italijani ustrašili. Premestili so ga iz Kopra v Gorico, kjer pa seveda ni pozabil na uboge Istrane. L. 1891. je bil izvoljen kljub vsemu v državni zbor. Po njegovem prizadevanju je tudi državni zbor razveljavil sleparsko izvolitev Italijana Vergottinija in izvoljen je bil njegov tovariš Laginja. Zaradi laških sleparij pri volitvah je bilo istrsko ljudstvo zelo razkačeno in Spinčič mu je izpolnil željo ter sporočil min. predsedniku, kakšnih sredstev so se posluževali Italijani pri volitvah. Vlada je poslala to sporočilo cesarskemu namestniku v Trstu, ki se je maščeval tako nad Spinčičem, da so ga odpustili brez pokojnine iz službe — zaradi njegove narodne zavednosti. Spinčič se je pritožil na državno sodišče in končno mu je vlada priznala pokojnino.

V državnem zboru na Dunaju je spadal Spinčič med najradikalnejše krilo naših poslancev. Bil je sijajen zagovornik pravic naroda, ki ga je poslal v parlament. — Spinčič je bil tudi član prvega našega narodnega predstavnstva in poslanec v sedanjem parlamentu. Služil je narodu do konca — neskaljenega političnega pogleda, z zavestno ljubeznijo do Jugoslavije.

Ginjenost je trgala govorniku ob koncu tople besede, govoril je res iz srca. Potem, ko so udeleženci počastili spomin pokojnika, so pevc zapeli večno lepo, a tužno pesem »Buči morje...« G. Gaberšek je zaključil komemoracijo z zahvalo pevcem, župniku Barletu, ki je opravil za pokojnika zadušnico, in udeležencem za lepo udeležbo.

Tri sklepne produkcije drž. konservatorija

Vse tri so bile razmeroma prav dobro obiskane — Za bodočnost naše glasbe nam ni treba skrbeti.

Ljubljana, 22. junija.

Kakor vsako leto, tako je tudi letos ravnanje drž. konservatorija prireditelj za svoje gojence večje število javnih produkcij, izmed katerih so zaslužile veliko pozornost zlasti tri sklepne. Prva se je 16. junija vršila v Filharmoniji. Na nji sta nastopila absolvent srednje šole konservatorija Bajde Otton (čelo) in Galatija Reinhold (klavir), gojenec 11. l. visoke šole. Slednji je spremljal pri klavirju Bajdeta v treh točkah, pa je nastopil tudi v štirih točkah samostojno. Otton Bajde, član znanega, glasbeno močno nadarjenega, izumiteljskega famijle Bajdetrovih je prvi absolvent srednje šole našega konservatorija za čelo šole prof. Emerika Berana. Tudi je član Ljubljanskega godalnega kvarteta. Dosegel je v izvrstni šoli svojega vzgojitelja prav lepe uspehe. Otrsti se mora nadležne tremi, ki ji je, tako se mi zdi, prav posebno podvržen in ki je kriva, da čelst ubira zlasti v visokih legah a-strune včasih nejasne tona. V nadaljnjem poteku svojega študija se bo tega nedostatka izločil in izbežal in postal za sedaj naš najboljši čelst Reinhold Galatija, gojenec našega najpomembnejšega klavirskega pedagoga prof. Janka Ravnika, je izredno siguren, samozavesten pianist umerjenega temperamenta in širokega znanja. »Igratec je absorviral vse samostojne in podrejene klavirske točke na samo prve, temveč tudi druge produkcije, ki se je vršila 19. junija v Unionu pod naslovom violinski koncert. Na njem je nastopil Leon Pfeifer, absolvent visoke šole konservatorija iz šole našega najpomembnejšega in najprijetnejšega violinskega učitelja prof. Jana Saisa. Poleg Ropija, ki se sedaj udeležuje kot violinski učitelj na naši glasbeni šoli, nam je sedaj vzgojil nič manj vrednega, močno pozornost vzbujajočega Leona Pfeifierja, ki ga odlikuje miren nastop, velik, okrogel, plemenit in iskren toploti ton, ki zajema iz globine zlasti one mehko lirični melodiji in ki s samoposesti umevno lahkoto premaguje tudi tehnične zapreke, kakor jih nudi n. pr. Čajkovskega koncert v d-duru, s katerim je Pfeifer dosegel svojo polno zrelost. Med drugimi skladbami je imel na program in je izvajal tudi »Fantazijo«, kompozicijo za violino in klavir absolventa čelo prof. Slavka

Osterca, mladega, samosvojega in zelo nadarjenega Sturma. Ob sklepu svojega obširnega, naporenega večera je moral zaradi burne zahteve poslušalcev dodati še več točk. Torej ni bila to kar samo šolska produkcija, temveč kakor resničen koncert priznanega umetnika, kar tudi Pfeifer že je in bo prav kmalu še bolj. Želim mu potrditi svoje zrelosti tudi pri kakšni inozemski violinski kapaciteti, četudi mu ga skoro ni treba. Kakor rečeno, je tudi Pfeifierja ves večer pri klavirju s tankočutno prilagoditvijo spremljal Reinhold Galatija.

Poslednja sklepna produkcija je bila večeraj, 21. t. m. tudi v Unionu. Pri njej je prvo in zadnjo točko nastopil konservatorijski orkester. Prvo, Vivaldijev »Concerto grosso« za godalni orkester, op. 3, št. 11, je vodil Müller Gustav, zadnjo »Il. koncert za klavir s spremljevanjem orkestra, op. 22« C. Saint-Saens, zelo zanimivo, živahno, živahno skladbo pa Šušteršič Vinčo, oba iz dirigentske šole prof. L. M. Škerjanca. Pri klavirju je bila ga. Bajde Ladika, absolventka srednje šole, učenka prof. Janka Ravnika. Z energičnim, živahnim temperamentom je pridružila nase in povlekla za seboj dirigenta in orkester ter dosegla z zares bravurno odigranim koncertom velik uspeh. Orkester je bil pomnožen s člani Orkestral. društva Gl. M. in opernega orkestra. Med to poslednjo in prvo točko smo slišali tri gojence iz solistične šole ravnanja M. Hubada: altistino Campo Slavo (pri klavirju Hrašovec Silva), Perdan Janetto, sopran (pri klavirju Hrašovec Silva), ter baritonista Likovčiča Jožo (pri klavirju Menardi Pija). V dveh klavirskih točkah je nadalje nastopil Vodušek Valens, učenec prof. Janka Ravnika. V njem doraščajo izvrstni pianist, ki šole prof. Vande Wistinghausove sta se nam predstavili že dobro znani pevki sopranistka Sok Dragica (pri klavirju Vodušek Valens) in Lahmar Marja, mezzo-sopranistka in absolventka srednje šole (pri klavirju Murcha Božena), pevka zrela, toplega glasu. K barvitosti večera je prispeval Ruch Branilo, absolvent srednje šole za klavir in šole prof. Vackava Lanna. Zagnal nam je, žal, muzikalno brezpomembna, suh koncert za klavir G. Pietricha (pri klavirju Menardi Pija), a vendar do izjeme z njim zrelost svojega tehn-

nega znanja. Ruch sodejalo menda že dobi časa v opernem orkestru.

Vse tri produkcije so bile razmeroma prav nesadovoljivo obiskane. Spominjamo se nabitih polnih dvoran ob takih prilikah. Prepričan sem, da interes za glasbeno delo naše glasbene šole in njenih gojencev ni nič manjši, kot je bil, da, še mnogo večji je, toda dandanes je tudi 5 dinarjev, in

tudi 3 dinarje — že denar, ki ga sicer mladina še na takšen način najde in pride h koncertu, a odraslim ne gre iz rok. Le odraslim poslušalcev ni bilo. Skoro sama mladina je spremljala svoje tovaršice od produkcije do produkcije, se navduševala in ploskala. Za bodočnost naše glasbe nam tudi ni treba skrbeti. V širšem, širokem razmahu je.

som se smejo številni člani SPD v teh dneh pripravljati, da dostojno proslave 40letnico obstoja. Na ta svoj praznik so povabili številne prijatelje tudi iz inozemstva Čehe in Poljake ter Bolgare. Slavlja se udeležijo tudi številne deputacije hrvaških in srbskih planinskih društev. Veliko število delegatov, podružnic je prišlo prihodno teden, za slavnostni zbor.

Planinci in prijatelji naših gora se vljudno vabijo, da se udeležijo v nedeljo 25. t. m. slavnostnega zbora, ki bo ob 10. v veliki dvorani hotela Union. Po slavnostnih govorih se prično ob 11. predvajati najlepši prizori iz slovenskih planinskih filmov. V filmu »Zlato krilavca Zlatogorogova« se nam bo pokazal Bled, v svoji romantični lepoti, dalje Bohinj, nato pa se bomo povzpeli na snežnobela polja narciš naše Golice, pogledali bomo raz Slemenca proti Jalovcu, na kar nas bodo sprejele krasote »Triglavskih strmin«, kjer bomo plezali z našimi plezalci čez Severno steno, nakar nam bo Badurjov film »Triglav pozimi« odkril zimske krasote »snežnikov naših poglavarja«. Planinci, zato ostanimo v nedeljo v Ljubljani!

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Četrtek, 23. junija. Katoličani: Ahacij, Miloš, pravoslavni 9. junija.

DANASNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Ženska kaznilnica. Kino Šiška: »Dama in smaragd ob 20.30. Društvo za ustanavljanje šolskih zbornih ambulatorijev občini zbor ob 18 v OUZD na Miklošičevi cesti.

DEŽURNE LEKARNE. Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, in Bakarič, Sv. Jakoba trg 9.

Izpod sita

in rešeta

Hroščovo leto je mokro, mokro leto je pa leto gob. Pravijo, da bo letos posebno mnogo jurčkov, mavrovov, mušnic, listič in ovaduhov. Ta zadnja vrsta gob sicer ni navezana na mokro leto, ker ji prija tudi suša in sploh vsako vreme, čas pa najbolj zadnji dve leti. In čudno, čim bolj se bližamo letu 2000, ko bo po rokovanju konec sveta, tem več je teh gob. Najugodnejše podnebje pravijo da je za ovaduhe v naši mili domovini, a naša jugoslovska, prvenstveno slovenska zemlja je kot nalašč ustvarjena za nje. Bajle tako globoko nikjer ne morejo pogrniti korenin, kakor pri nas. So pa ovaduh nekoliko v sorodu z mušnicami. Razlika je samo ta, da prinašajo mušnice smrt muham, od ovaduhov pa določne krče in motnje v prebavi poštenih ljudi.

Po tem uvodu menda lahko preidemo k stvari. Tam doli nekje na Dolenjskem, kjer je zemlja kar posuta z ovaduhi, pripravljajo ustanovitve društva za zaščito javne in tajne morale. Pravila so že odobrena in določajo, da lahko postane član samo tisti, ki je oče najmanj enega nezakonskega otroka in ki je dobro izvežben v denuncijstvu. Na predsedniško mesto smejo kandidirati samo aktivni denuncijanti, ki permanentno opravljajo to častno delo. Bajle je kandidat na predsedniško mesto že določen. O ustanovnem obnem zboru bomo posebej poročali.

Narodno gledališče

DRAMA

Četrtek, 22. junija: Roksi. Poletni abonma C in D. Petek, 23. junija: Tartuffe. Red A. Sobota, 24. junija: Jakob Ruda. Predstava »Preporoda«. Izven. Znižane cene. Nedelja, 25. junija: Okence. Globoko znižane cene od 20 Din navzdol. Izven.

Poletne abonente reda C in D opozarjamo, da imajo drevi ob 20. za svoj abonma poslednjo dramsko predstavo v sezoni. Vpizori se veseliga Roksi z go. Šaričevu v naslovni vlogi.

Poslednja vpizoritev Molierove komedije Tartuffe v ljubljanski drami bo v petek dne 23. t. m. za red A.

OPERA

Četrtek, 22. junija: Marta. Red A. Petek, 23. junija: Zaprtro. Sobota, 24. junija: Jim in Jill. Red D. Nedelja, 25. junija: Grofica Marica. Globoko znižane cene od 30 Din navzdol.

Opereta Jim in Jill se vpizori poslednjič v letošnji sezoni v soboto, dne 24. t. m. ob 20. zvečer za red D.

Sport

— Zanimivo kolesarsko borbo na dirkališču bomo imeli priliko videti v nedeljo 2. julija ob 15. na Hermesovem dirkališču. Medtem ko je drugod ta vrsta sporta v polnem sezonskem razvoju, bomo pri nas z njo takorekčito šele začeli, saj nismo letos, razen nekaj brezpomembnih cestnih dirk, videli še nobene, ki bi mogla kolkortoliko zainteresirati športno publiko. Kako željno pričakujejo dirkači borbenega dneva, se vidi že iz tega, ko se večer za večerom shajajo na dirkališni progi, ki je na končnem zavoju še nekoliko dvignjena ter dopušča tako regularne vožnje in prehitavanje v polnem diru. V ostri konkurenci si bodo stali nasproti naši najboljši dirkači, tako cestni kakor tudi dirkališni, in sicer: Valant, Zanoškar, Kosmina, Abunar, Kačič, Trobec in drugi, ki se v kratkem še prijavijo. Tudi med novinci imamo novega dirkača Kitina, ki kaže dober napredek v dirkališni borbi.

Neprijetna zadeva.

— To je grozno, da je Erna razdrla zaroko z menoj.

— No, le potolaži se, saj boš kmalu pozabil na njo.

— Ne, svoj živ dan ne bom pozabil, ker sem ji kupil mnogo daril na obroke.

Naša narodna galerija

Danes je bila že četrtri preurejena Narodna galerija svečano otvorjena

Ljubljana, 22. junija.

Danes smo spet svečano odprli Narodno galerijo, a ne več male zbirke z večino modernih slik, kakor smo jo že leta 1919. odprli v Krešiji, niti NG, ki smo jo otvornili ob koncu leta 1928. s prvo razstavo v Narodnem domu, sedaj pa otvarjamo že četrtri preurejeno Narodno galerijo, ki kaže vse dobe likovne umetnosti v Sloveniji. Tudi sedaj seveda N. G. še ni popolna slika naše likovne umetnosti v minulih stoletjih in sedanjem času, temveč je šele podlaga, ki na njej brez večjih težav lahko zgradimo veličastno poslopje razvoja našega udejstvovanja v likovni umetnosti od najstarejših časov do danes in s tem vstvarimo temelj ter izpodbudo tudi bodoči umetnosti.

Ker dela modernih umetnikov po večini poznamo že iz prejšnjih narodnih galerij in raznih razstav, jih danes ne bomo opisovali, pač pa v naglici pogledimo, kaj ima galerija iz starejše zgodovine naše umetnosti.

Vsa zbirka je sedaj razstavljena v 12 dvoranah, na stopnišču pa prav dekorativno deluje zbirka sadrenih odlitkov grške in rimske plastike, ki pa razen dekorativnega pomena skoraj nima drugega namena, saj je vendar NG zbirka umetnosti na naših tleh. Blizu 50.000 Din je veljal ta gips, ki bi bil prav poučen za univerzo, vendar bi bili pa s to veliko vsoto lahko zbirke NG izpolnili z važnejšimi deli naših starih in še živih umetnikov. V teh 12 prostorih pa tudi še ni najlepšega oddelka, namreč dvorane, kjer bodo razstavljena dela slikarjev in kiparjev, ki so sicer bili tuji, vendar so pa pri nas delovali in silno vplivali na našo umetnost. Ta dela bodo razstavljena v dvorani, kjer je sedaj pisarna in med njimi bomo videli portrete Hermana Verelsta, slike slavnega Valvasorjevega sodobnika in prijatelja Almanaha, odličnega portretista Savoyeja ali morda Zavojca, ki je bil ljubljanski mešan, in najvišjevejšega mojstra 18. stoletja I. M. Semida iz Kremisa. V to dvorano bi gotovo spadali tudi Valentin Metzinger, ki je za njega msgr. Viktor Steška končno dokazal, da je rojen v Alzaciji, ne pa v Bohinju. Brez slik vdomačenega Metzingerja bi bila velika dvorana NG skoraj prazna, ker se nismo zbrali najboljših del domačih, od Metzingerja po kvaliteti znatno večjih umetnikov.

Največje veselje bo vsak prijatelj naše umetnosti doživel v prvi dvorani, kjer je razstavljena naša gotoka umetnost, prenešana iz naših malih pohabljenih cerkvic, ki gledajo na domovino z vrhov in samejajo po tihih dolinah. Najstarejši spomenik so Sv. Trije kralji iz Vrzdence pri Horjulu, ki jih je neznani slikar slikal že v začetku 14. stoletja na moker belež. Iz Vrzdence imamo pa tudi še freske iz 15. stoletja, ko je bilo pri nas slikarstvo že visoko razvito, kakor pričajo freske iz Jezerskega, iz stare cerkve na Bledu in pa akvarelna kopija čudovitega gotskega stropa presbiterija na Suhi pri Škofji Loki. Zbirko moramo na vsak način izpolniti še vsaj s kopijami po freskah Janeza iz Ljubljane in mojstra Jerneja iz Loke, ki je v 16. stoletju poslikal največ naših cerkva. Tudi kipi v tej dvorani nam kažejo prav visoko stopnjo plastike v gotski dobi. Izvrstna je namreč kamnita Madona iz litijske okolice, ki jo je izklesal neznani kipar okrog leta 1400, a 15. stoletje prav dobro zastopajo kipi iz kornjske okolice, znameniti krilni oltar z Gošče pri Škofji Loki, lesena horjulska Mati Božja z Jezuškom ter krasni sedeči Sv. Peter, v 16. stoletju je segala Sv. Ana Samotretja in pa relief Marijine smrti iz Bele peči.

V reprezentativni veliki dvorani so razstavljena dela našega baroka. Pravzaprav v prvi oddelku spada še krilni oltar iz Mrzljave vasi pri Catežu, kjer se gotski vplivi združujejo s severno renesanco. Iz te dobe imamo najmanj spomenikov, ker tudi renesansa pri nas skoraj ni bilo. V tej dvorani pa še ne vidimo našega slikarstva iz Hrenove dobe ter posebno pogrešamo Sv. Cecilijo iz kapucinskega samostana v Celju ter imenito Sv. Uršulo iz Srednjega Bitinja, a dobro bi to dobo izpopolnjevalo tudi Krizanje iz Šmarja. V Valvasorjevo dobo segajo portreti Janeza Gladia, ki je signiral svojega dr. Dienstmanna na mrtvaškem odru, ki se je jeseni leta 1660. smrtno ponesrečil, ko je na Šmarjski gori streljal z možnarji ob prihodu cesarja Leopolda v Kranj. Zaradi prekrasnega kostuma in lepote ekscentrične Ljubljankice Katerine Mäuselblowe, poročene Lukančičeve, lastnice starološkega gradu, bo gledalec od njegove dobo gotovo najbolj všeč. Janez Miha Rainwald, slikar čudodelnega Sv. Frančiška v Savinjski dolini, je zastopan tudi s svojim lastnim portretom. Največji mojster našega baroka je Frane Ilvošek, ki je v Ljubljani pred 200 leti slikal strop šentpetrke cerkve. V galeriji imamo le nekaj začetnih njegovih del, kakor v temperli slikani božji grob iz Mekin ter boljše oljnatu sliko z Rečice pri Bledu. V zbirko moramo prinesiti kopije njegovih veličastnih frask in pa tudi vse njegovo nesigurno sliko »Noli me tangere«, ki jo je šentpetrski cerkvi podaril leš dobrotnik kot signirano Sv. Družino v levem oltarju. Skoraj polovico dvorane zavzemajo slike najpomembnejšega mojstra Valentina Metzingerja. Največje so prenešene iz kapelice škofjevega gradu na Goricanah, prav dober je pa tudi Sv. Janez Napomuk, ki je nekajkrat slikal v Šmartnu pri Kranju, nato ga je imel Lajerjev naslednik Egdardner v Ljubljani na tleh, ker je veliko sliko rabil slikar starček za preprogo, da na pomazal z oljnatimi barvami. Sliko je restavriral pri vitezju Strahlu in Stari Loki, ki jo je takoj kupil, sam Ivan Grohar.

Ljubljanski bosta posebno zanimali Metzingerjeva portreta Leopolda grofa Lambergarja, ki je sedel sedanji Cokinov ali Koserjev grad. Čopnar ima Metzinger v zbirki precej stvari, vendar ni zastopan s svojimi najboljšimi deli, kakor n. pr. s sti-

kami iz frančiškanskega samostana v Brežicah. Tudi njegov vrtnik Anton Čebelj ni zastopan s svojimi najboljšimi deli, h katerim gotovo spada njegova velika slika Madone v Koprnu in pa Sv. Krištof v velikem oltarju na našem starem pokopališču. Ze ta Vipavec s svojo mehko presega Metzingerja, visoko nad njim je pa največji slovenski umetnik 18. stoletja Fortunat Bergant iz Mengša. Kot portretist neumiljeno odkriva notranjost, zlasti pa energijo, strogost in tudi pohoto svojih moških modelov, skrajni cinčen satirik in naturalist je pa večkrat na svojih cerkvenih slikah. Vihar francoske revolucije v tem velikem mojstru že podira pobožne tradicije in spoštovanje pred visoko gospodo v nebesih in na zemlji, da je mojster Fortunat prvi Slovenec, ki slika tudi že slovenskoga preprostega človeka kot samostojne žarnske slike. Kot gojenec francoske akademije v Rimu se ponosno podpisuje »pictor Capitollinus« — kapitoljski slikar, kot oboževalec francoskega duha, ki v njegovi dobi že pripravljajo svetovni prevrat, se signira »Peintre«, kot Slovenec se je pa podpisal z glagolico. Kakor smo zvedeli, so se vedno za umetnost vnete ljubljanske uršulinke odločile, da NG odstopijo izvrstne Bergantove slike, ki so jih prenesli v uršulinski samostan iz sosednje kapucinske cerkve, ko so jo podirali. V veliki dvorani je tudi še nekaj boljših del Leopolda Lajerja, ustanovitelja gorenjske slikarske šole. Tu je tudi njegov odlični Sv. Lovrene, ki ga je Lajer gotovo našel v senci in s pomočjo Kremser-Schmidta. Slikarsko zbirko te dvorane izpopolnjuje baročna plastika, zlasti pa svetniki iz cerkve Sv. Petra, ki jih je izrezal ljubljanski mojster Lohr. Med slikarji so torej razstavljani sami Kranjci in manjka še vseh štajerskih slikarjev, zato imamo pa več del štajerskih kiparjev. Od štajerskih slikarjev edino lahko imenujamo še premalo raziskane Janeza Krakerja.

V sosednji sobi dominira mojstrsko delo goriškega Slovence France Kavčiča, ki je deloval na dunajski umetniški akademiji. Njegovo odlično sliko »Fokion z ženama« je ljubljanski galeriji posodila avstrijska vlada, za kar imata največje zasluge avstrijski generalni konzul grof Orsini Rosenberg ter predsednik NG dr. Fran Windischer. Pa še delo drugega slavnega Dunajčana — Slovence imamo v tej sobi, namreč krasno idealno gorsko krajino Lovrenca Janše, tudi profesorja dunajske akademije, manjkajo pa dela njegovega dunajskega sodelavca, Ljubljanskega Schützla (Šiča). Andrej Herrlein je tudi tuje, zato nas pa vesele dela Janeza Potočnika, predvsem pa slike Prešernovega prijatelja Matveja Langusa. Dormačin je tudi pokrajinar Anton Hayne, tuja sta pa slikar Prešernovega portreta Kurz pl. Goldenstein in po Valentin Vodniku opevani Dorfmeister, a imen Egartnerjevo spominja na Lajerja.

Od teh klasičnih stopimo v oddelke naših bidermajerskih slikarjev k slikam slavnega Goričana Tomineca ter našega najboljšega tedanjega portretista, elegantnega Mihe Strojca. Tudi Korosec Marko Pernhardt je zastopan s svojimi izvrstnimi pokrajina-mi, z manjšimi deli pa Pavel Kijal, fini in apartni Cetinorč ter Ljubljancan Anton Karger, ki sega že v naslednjo dobo. Šele v tretji sobi smo pri bratih Subičih, pri Ivanu Franketu in Griču, vendar pa pri Subičih pogrešamo njih ekromnega očeta Stefana in strica Janeza. V šestem oddelku nas sprejme Janez Wolf, nato se pa zagledamo v novo umetnost označujoča dela mojstrov Antona Ašbeta, Ivane Kobilice, Petkovana in še živčevca Ferda Vesela. Pri naših impresionistih smo in na višku slovenske umetnosti.

Ante Gaber.

Pred proslavo

40letnice SPD

Ljubljana, 22. junija.

Pred 40 leti so ustanovili navdušeni planinci skromno društvo, ki si je nadelo nalogo zgraditi po slovenskih planinah planinske koče, napraviti naše vrhove dostopne in kolikor mogoče izpodrinuti delovanje nemškega planinskega društva, ki je bilo v oni dobi daleko pred slovenskim društvom. Skrite lepote naših gora, mogočne razgledne postojanke so se začele odpirati širšim slojem. V začetku skromno število članov je hitro napredovalo, družina prijateljev naših gora se je od dne do dne širila. V prvotni dobi je društvo bojevalo hud boj z nemškim društvom zlasti za kraljestvo našega Triglava. Vsa slovenska javnost mora priznati takratnim pionirjem našega planinstva, da so bili vsi na svojem mestu kar pričajo zlasti lepe planinske koče v območju Triglava, na Karavankah in Kamniških planinah.

Povojna doba je začela ocenjevati planinstvo tudi, rekli bi iz etično kulturnega stališča. Turistika ima globok vzgojni pomen za človeško voljo in mogočno vpliva na njegov značaj. Planinstvo je zavzelo v povojni dobi pri nas najširše dimenzije. Zalibog pa so ta lepi sport premnogi začeli zlorabljati v svoje sebične namene in začeli skrumiti lepoto in krasoto božjega stvarstva s krikanjem, s popivanjem, s brezmernim veseljačenjem, posegli so v narocje planinske vile in začeli trgati njen najlepši kras naše gorske cvetlice, tako, da je bila nevarnost, da se plahe cvetke iztebijo iz naših gora. In zopet je SPD z lepimi članki v Vestniku in s letaki začelo vzgojno vplivati na ljudi, naj ne skrumijo najlepšega, kar hranijo naše gore: rastlinstva in planinskega živalstva.

Z največjim veseljem in hkrati s pono-

Dnevne vesti

— Izpremembe v naši vojski in mornarici. Imenovani so za vršila dolžnosti komandanta pehote vrbarske divizijske oblasti dosedanj poveljnik 40. pešpolka »Triglavskega« polkovnik Jovan Čevjčič, za vršila dolžnosti načelnika štaba komande zrakoplovstva generalštabni polkovnik Viljem Klobučar, za komandanta 1. pešpolka polkovnik Adolf Kilar, za komandanta 9. pešpolka polkovnik Metod Rakuš, za komandanta 24. pešpolka polkovnik Alfred Šimek, za komandanta 28. pešpolka polkovnik Mirko Rajh, za komandanta 40. pešpolka »Triglavskega« polkovnik Ljubomir Živanovič, za vršila dolžnosti pomočnika sremoslo mitrovaškega vojnega okruha konjeniški podpolkovnik Nedelko Pušelji, za vršila dolžnosti komandanta broda »Šitica« kapetan Boris Pirc, za komandanta torpedovke »T 7« kapetan korvete Anton Gatin, za komandanta torpedovke »T 5«, kapetan korvete Josip Menig; vojennemu ministru so dodeljeni na razpoložene kapetan fregate Vladimir Labaš ter kapetana korvete Vladko Naglič in Anton Lenarčič.

— Diplomirana sta bila včeraj na naši univerzi za rudarska inženjerska g. Nenad Gruijič iz Sarajeva in g. Vili Contte iz Ljubljane. Čestitamo!

— Odpovedani izletniški vlaki. Zaradi prometa sokolskih vlakov ne bo vozil 25. in 29. t. m. na progi Ljubljana-Karlovac izletniški vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 10.26, ter v obratni smeri izletniški vlak, ki odhaja iz Karlovca ob 16.53 in prihaja v Ljubljano ob 22.16. Nadalje ne bo vozil 29. t. m. na progi Zagreb gl. kol. Celje izletniški vlak, ki odhaja iz Zagreba ob 7.41 in prihaja v Celje ob 10.22, in v obratni smeri izletniški vlak, ki odhaja iz Celja ob 21.28 in prihaja v Zagreb ob 23.55.

— Kongres saveza planinskih društev Jugoslavije. Savez planinskih društev Jugoslavije bo imel svoj letniški kongres 24. in 25. t. m. v Ljubljani. Udeležijo se ga delegati včlanjenih društev iz Beograda, Zagreba, Novoga Sada, Sarajeva in Ljubljane. Na dnevnem redu je poleg običajnih poročil tudi razprava o enotni uporabi in zaščiti planinskih znamenj in kazipotov za vsa država. Javna skupščina kongresa bo v nedeljo ob 9. v beli dvorani hotela Union. Po zaključku kongresa ob 10. bo pa v veliki dvorani hotela Union zborovanje planincev v proslavo 30letnice SPD.

— Vsem trgovcem! Zveza trgovskih združenj dravske banovine je izdala v »Trgovskem listu« poročilo o zvezni skupščini in je list razposlala brezplačno vsem trgovcem v banovini. Zato naj ga ne vračajo!

— »Zikov kvarteta« pod novim vodstvom. Znani, leta 1921. v Ljubljani ustanovljeni »Zikov kvarteti«, ki se imenujejo od leta 1931. »Praški kvarteti«, je dobil novo vodstvo. Doselej je vodil kvartet Rihard Zika, ki je pa vstopil v službo praškega »Radiojurnalca«, funkcije primarja je pa prevzel leta 1894. v Mariboru rojeni odlični umetnik prof. Vilibald Schweyda. V tej sestavi se predstavi »Praški kvartet« v prihodnji sezoni ljubljanskemu občinstvu.

— II. kongres slovenskih stenografov, združen z IX. kongresom češkoslovaških stenografov bo od 5. do 8. julija v Pragi. Obenem proslavi Prvo praško društvo češkoslovaških stenografov 75letnico. Delegete in referente so prijavile že bolgarske, jugoslovenske in poljske zveze stenografov.

— Sprejem gojencev v državno železniško šolo. V šolskem letu 1933-34 bo sprejetih v državno prometno železniško šolo v Beogradu 80 kandidotov. Prošnje je treba vložiti do 10. avgusta. Podrobnosti natečaja so razvidne iz »Službenih Novin št. 136 z dne 20. t. m.

— Dolžnost deljane zaposlitve bivših vajencev. Po § 294. občinskega zakona so dolžni zaposlovati učni gospodarji izkušene vajence najmanj tri mesece kot pomočnike.

— Izlet na Turjak. V nedeljo bo pri Sv. Ahacu nad Turjakom cerkveno žegnanje. To priložnost povabi vsako leto mnogi, da pohite k Sv. Ahacu in si mimogrede ogledajo tudi zgodovinski turjaški grad. Cerkev Sv. Ahaca hrani mnogo zgodovinskih znamenitosti, še več jih je pa svedea v turjaškem gradu.

— Po 17 letih pisal iz Rusije. Te dni je pisal iz Rusije Ivan Papuki iz Vučje vasi v Prekmurju, ki o njem že od leta 1916 ni bilo nobenega glasu. Mož dela v rudniku blizu Omska in piše, da je v sibirskih rudnikih zaposlenih še več bivših vojni ujetnikov. Svoji so bili prepričani, da je mrtov, žena Katarina se je drugič omožila, pa ji je drugi mož umrl in zapustil tri otroke.

— Borza dela v Ljubljani išče šest prvovrstnih pisarjev in soboslikarjev. Interesenti naj se javijo uradu.

— Pisane bukvice veselja. Iz Mladinske Matice nam je priletela mala knjižica, vsa pisana in barvita ter polna šal in veselja za našo najmanjšo dečo. »Za veselje in žalostne čase«. Prijetno in poškočno zveneče verzice je napisala Anica Černejeva tako lahko in ljubko, da bodo te kratke pesmičke znali otročki kar nevede na pamet. O Belku-snežaku, ki se je šel k peči gret, pripoveduje pesnica in o Plahučko-zajčku ter lisjaku, o škorčkah-zamorčkah, o živih pirih, o metuljki-Pavlini in žabi, o pšenički bahato obloženem plevlu, o murnu in krtu, o krasotičah mušnicah in umazanih beračih-jurčkah, o hruski-debeluški in ježu, o malem ribiču Jurčku, o sladkosnedi misli in o sestricah snežinkah kramljah Anica Černejeva tako prijetno, da bodo njene izvrstne verzice z užitek čitali tudi odrasli.

Enako veselje bodo pa imeli otroci in mame ter tetke z dobriimi šalivimi slikami Ede Deržaja, ki jih je polna vsa knjižica. S to v resnici lepo slikanico se je dosedaj samo kot alpinistični ilustrator znani Edo Deržaj pokazal tudi za humorista, ki pa prav dobro in dekorativno rabi barvo. Knjižica se lahko meri s tujimi slikanicami, zlasti po vsebini, a tudi s slikami, zato bo pa gotovo priletela v vsako hišo, kjer nanjo težko čakajo najmlajši.

— Ker mu sestra ni dala denarja. 40letni ključavničar Ivan Rajda iz vasi Temerin blizu Novoga Sada je prišel včeraj k svoji sestri Stefaniji Kohančevići in jo prosil, naj mu posodi nekaj denarja, da bi poravnal svoje dolgove. Ze večkrat jo je prosil, pa mu ni hotela dati denarja. Ves razburjen je Rajda nenadoma potegnil star samokres in na nastavljeni sestri na prsi. V tistem hipu mu je pa skočil v hrbet sestrin pes in nesreča je hotela, da se je samokres sprožil.

Ranjena sestra je začela bežati, brat pa za njo. Hotel je še enkrat ustreliti nanjo, pa ga je popadel pes in ga ugriznil v nogo. Posrečilo se mu je pa ostreši se pes in snova je zasledoval bežečo sestro, ki se je zaradi izgube krvi nenadoma sgrudila. Rajda je bil prepričan, da je mrtva, naglo je pobegnil na podstrešje in se ustrčil.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo topleje, jugovzhodni vetrovi, deloma oblačno in nagnenje k nevihtam. Včeraj je pri nas in v nekaterih krajih Dalmacije nekoliko deževalo, drugod je bilo pa vedro. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju 31, v Beogradu 29, v Sarajevu 28, v Splitu 27, v Zagrebu 26, v Mariboru 24, v Ljubljani 22.2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 758, temperatura je znašala 11 stopinj.

— Huda nesreča pri razstreljevanju kamena. Pri gradnji banovinske ceste Litija-Radeče se je včeraj težko ponesrečil 47letni strelski mojster Anton Repovž, doma iz Koprivnice, občina Poljski pri Litiji. Ko so delavci razstreljevali cesto, se je zrušila tudi velika bukev. Delavci so jo odstranili, pri tem pa sprožili velik kamen, ki je zgrmel po hribu ter podrl Repovža. Težko poškodovanega so prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer so ugotovili, da ima na desni strani polomljena vsa rebra.

Štedljiva peč LUTZ

— Velik požar v Negotinu. V noči od ponedeljka na torek je izbruhnil v Negotinu velik požar v veletrgovini Bratov Jotič, ki obstoji že okrog 130 let. Goreti je začelo istočasno na treh krajih in hipoma je bilo v plamenih okrog 12 vagonov gradbenega materiala. Ogenj se je pa bliskoma razširil tudi na dvonadstropno hišo. V gorečem skladišču so bili tudi štirje sodi bencina, ki so jih gasilci v smrtni nevarnosti odstranili. Jedva so sode spravili iz skladišča, se je porušila streha. Poleg gasilcev so pri gašenju požirvalno sodelovali tudi vojaki. Z lesnega skladišča se je ogenj razširil na skladišče koka, od tu pa na zalogo soli. Okrog 2. zjutraj je nastala silna detonacija, vnelo se je 14 sodov olja. Vsega skupaj je ogenj uničil 14 vagonov gradbenega materiala, 4 wagone železa, za 150.000 Din špecerijskega blaga itd. Škoda znaša okrog štiri milijone Din, dočim je bila vredka zavarovana samo za poldrug milijon Din. Ogenj je uničil tudi za 70.000 Din srebrnega denarja.

— Zaradi uboja ljubčka deset let ječe. 19letna Savka Gjurgjevič iz Dobrogošča v Slavoniji je imela ljubavno razmerje z Ilijo Stevanovičem. Fanta se je pa naveličala in si poiskala drugega. Ilija je bil seveda užaljen in po vasi je širil vesti, da je imel s Savko ljubavno razmerje. Ko je Savka zvedela, da jo fant obrekuje, ga je vprico drugih pozvala, naj ponovi, če si upa, da je imel razmerje z njo. Ilija je ponovil svojo trditve, Savka je potegnla nož in mu ga zasadila naravnost v srce. Zogovarjati se je morala pred sodiščem v Slavoniji. Požegi. Obsojena je bila na 10 let ječe.

Pri boleznih žlezodez, črevesja in presnavljanja privede uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice prebavne organe do rednega delovanja in tako olajša tok hranilnim snovem, da preidejo v krvi. Zdravniška strokovnjaka izvedenja poudarjajo, da se »Franz Josefova« grenčica zlasti koristno izkaže pri ljudeh, ki se malo gibljejo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

—lj Rumunski poslanik na potu skozi Ljubljano. Snoči je potoval z večernim brzim vlakom skozi Ljubljano rumunski minister in poslanik na našem dvoru g. Guranescu. Na postaji ga je v imenu rumunskega honorarnega konzula pozdravil g. dr. Jurij Koc. Poslanik Guranescu je odpotoval v Francijo.

—lj Naval na bolnico. Do včeraj je ljubljanska bolnica sprejela 10.000 bolnikov, kar je za prvo polovico leta, ki še ni zaključena, rekord. Toliko bolnikov namreč v prvi polovici leta še nikoli ni bilo sprejetih.

—lj Ljubljano so zopet ukrotili. Včeraj popoldne so spustili zapornico v Trnovem. Čeprav je včeraj deževalo skoraj ves dan, je kljub temu voda v strugi upadla, pač zato, kar so bile zapornice v Trnovem dvignjene skoraj tri dni. Zapornica precej pušča in so včeraj masili špranje, da se bo voda prej odtekala v zaprtih delu struge. V polnem obsegu svedea ne bodo mogli začeti delati takoj prve dni.

—lj Na zadnjem prosvetno-družabnem večeru »Krkce« po tel sezoni v petek 23. t. m. pri Miličiču bo pel baritonist Drago Zagar izključno narodne pesmi. G. Zagar študira na konservatoriju in ima v pevski umetnosti odlične učitelje, kakor Betetta, Hubada in Pustja. Zagarja poznamo s šolskih, še bolj pa z javnih prireditvev kakor tudi iz radia, kjer je s svojim lirskim baritonom in z res občutenim petjem imel vedno velik uspeh. Za Zagarjem bo igral Eklavčev šmamel, ki sicer kot najboljši v Ljubljani. Večer je brez vstopnine in je vstop vsakomur prost, tudi če ni član »Krkce«!

—lj Aranzherji! Jutri bo občni zbor društva izloženih aranžerjev za dravsko banovino v Ljubljani ob 20. v dvorani »Trgovskega doma«, Gregoričeva ul. 27. Udeležite se ga polnoštevilno.

—lj Dramska in operna sezona 1933-34 končata dne 29. t. m. P. n. abonente, ki imajo še zastanke na plačilu za abonmaje psoji gledališka uprava, da jih poravnajo te dni.

—lj Krajevna organizacija JRKD za Mestni trg v Ljubljani priredi v petek 23. t. m. ob 20. uri članski sestanek na Gradu v buffetu g. Grila. Na sestanku bodo poročali: župan dr. Puc Dinko o komunalnih zadevah mesta, poslevoedeči podpredsednik sreske organizacije dr. Josip Cepuder o političnem položaju v državi in dr. Joža Bohinjec o delavskem položaju. Na sestanku vabimo člane JRKD. Odbor.

—lj Še o nesreči na Ižanski cesti. Včeraj smo poročali o hudi nesreči na Ižanski cesti, kjer je neki voznik povozil 15mesečno Judito in 3letno Marico Zelnikovo. Iz bolnice nam poročajo, da je Marica že odšla domov, dočim je stanje male Judite še vedno zelo kritično.

—lj Boč za 2000 Din predal za 80 Din. Pred dnevi je bila iz stanovanja g. Adie-šičeve v Gosposki ulici ukradena dragocena boč, kupa belica, vredna 2000 Din. Podletja je prišla 31-letnega Stanka P. iz Ljubljane, ki je dragoceno boč na starini prodal za bori 80 Din. Boč so zaplenili, Stanka pa zadržali.

Ostranitev zobnega kamna izvrši najbolje Vaš zobozdravnik, toda njegovo tvorbo preprečite lahko s stalno uporabo Chlorodont zobne paste. Tuba Din 8.

Iz Kranja

— Nogomet. Napovedana mednarodna nogometna tekma se ni vršila zaradi prepovedi L. N. P. Namestu tega je gostoval ZSK Hermes iz Ljubljane sicer ne z najboljšo garnituro in je bil zato tudi prav običajno porazen z 8:0 (4:0). Maloštevni gledalci, katere je prejšnje silovito neurje zadržalo, so imeli priliko prisostvovati eni letošnjih najboljših Korotanovih iger. Izborni so bili razpoloženi vsi deli moštva in bi s tako točnim pokrivanjem in lepo, zelo koristno prizemno kombinacijsko igro porazili marsikatero mnogo močnejšega nasprotnika. Če Korotan to svojo formo, ki jo je pokazal v zadnjih dveh tekmah, obdrži, nam je za prihodnje nedelje pričakovati več zelo zanimivih nogometnih borb. Program je zelo pester in privlačen, saj bodo gostovali sami dobro znani in v Kranju še ne nastopajoči klubi. Tako gostuje v nedeljo SK Hranstnik, pozneje pa novomeški Elan in SK Domžale.

— Vabimo na izredni občni zbor podružnice Jug. Matice in ustanovni občni zbor podružnice Branibor, ki se vršita dne 10. julija 1933 ob 20. uri v zadnji sobi restavracije pri Peterčku. Udeležite se polnoštevilno! Odbor.

— Desetletnica mature. Maturanti humanistične gimnazije v Ljubljani letnik 1923 se zberemo ob 10letnici mature 27. t. m. ob 20. v hotelu Bellevue v Ljubljani na prijateljski sestanki.

Klor uničuje Vaše perilo.

Nasprotno »Hubertus« milo ne predstavlja nikake nevarnosti. Posezite po domačem izdelku. Nahaja se v vsaki trgovini na posebnih polkih.

Iz Metlike

— Napredovanje. Naš priljubljeni in v društvenem delu zelo agilen učitelj g. Josip Zalar je napredoval v višjo skupino. Čestitamo!

— Kmetijska razstava prispe k nam v petek, 23. t. m. iz Črnomlja. Doselej nameravano lepo darilo — plug onemu, ki bo napolnil število milijon obiskovalcev, je spremenjeno tako, da bo to nagrado dobil oni, ki bo v Sloveniji stotisoč obiskovalcev. Bela Krajina, sodeč po številu dosedanjih obiskovalcev, ne prihaja v poštev, ker jih je bilo doselej v naših krajih šele nekaj čez 50.000. Pri nas bo obisk zelo velik, ker vlada zlasti med kmetstvom veliko zanimanje za razstavo, ki si jo ogleda tudi šolska mladina pod vodstvom učiteljev.

— Kmetijski gospodinjski tečaj bi bil res potreben tudi v našem srezu, ki je doselej pri takih prireditvah zastojal. Upamo, da ga bomo kmalu dobili vsaj v največje kraje našega sreza oziroma zaenkrat vsaj v Metliko, kjer imamo zelo mnogo marljivih in ukazalnih deklet.

— Velika slavnost je bila v nedeljo na bližnjem gradu Ozlju, ki je sedaj renoviran in je dobil tu lepo letoviškarstvo restavracijo. Udeležilo se je tudi več Metličanov, kakor tudi bivši minister g. Niko Zupančič, gradaški rojak. Potrebno bi bilo, da se medsebojni izleti sploh čim bolj razvijejo.

Iz Celja

— Pri borski deli v Celju je bilo 20. t. m. prijavljenih 854 brezposelnih (766 moških in 88 žensk) napram 924 (837 moških in 87 žensk) dne 10. t. m. Pri borski deli dobilo delo 1 kmetički delavec z družino, 1 zlatar (vstavljač kamnov), 1 mesar, 1 krojač, 1 oskrbnik, 1 čevljarški pomočnik, 2 hlapca, 8 sluškinj, 6 kmetičkih deklet, 1 natakarica in 1 trgovska pomočnica.

— Umri je v sredo 21. t. m. v celjski bolnici 52 letni dninar Vincenc Bele od Sv. Roka ob Sotli.

— Mestna deška in dekliška narodna šola. Vpisovanje v slovenske razrede obeh šol bo v ponedeljek 26. t. m. od 9. do 12. in od 15. do 18. v obeh šolskih pisarnah. Če se je otrok rodil izven celjske župnije, je treba prinesiti s seboj rojstni izpisek pristojnega župnijskega urada. Vpisovalci se bodo dečki in deklice, ki bodo do 31. decembra t. l. dopolnili sedmo leto starosti, in oni, ki bodo primeli s spopadom drž. šolske poliklinike v Zdravstvenem domu v Celju, da so za pouk dovolj razviti. Zato svetujemo staršem, da se pred prihodom v šolo ogledajo v polikliniki, kjer bo otrok zdravniško pregledan. Okoliški otroci, katerih očete so mestni ali državni uslužbenci, se bodo vpisovali v obe mestni narodni šoli le, če bo tu za nje prostora in če si bodo starši izposlovali pri krajevnem šolskem odboru za Celje — okoliško pisemno dovoljenje odpustitve.

— SK Celje: SK Jugoslavija 5:3 (4:2) V sredo 21. t. m. proti večeru je bila na Glaziji odigrana prvenstvena nogometna tekma med SK Celjem in SK Jugoslavijo, v kateri je moštvo SK Celja zmagnalo v razmerju 5:3 (4:2). Moštvo SK Celja je valed nekakih splet nastopilo v oslabilni postavi brez dveh najboljših igralcev in je pokazalo le malo smotrene kombinatore igre. Moštvo SK Jugoslavije je igralo poizrtvovalno, a precej primitivno. Tekma ni bila posebno zanimiva. V prvem polčasu je prevladovalo moštvo SK Celje, v drugem polčasu pa je bila igra po večini izenačena. SK Celje je zabil v 35. minuti drugega polčasa lasten gol. Goli SK Celje so padli v 13., 23., 24. in 33. minuti prvega ter v 28. minuti drugega polčasa, goli za SK Jugoslavijo pa v 35. minuti drugega polčasa. Koli 10:2 za Celje. Tekmo je sodil g. Lukežič iz Ljubljane objektivno. Tekmi je prisostvovalo okrog 300 gledalcev. Kot igrišče je bil aprava določen prostor pri »Skalni« kleti, a so zadnji dan spremenili kraj tekme.

— SK Celje: SK Jugoslavija 5:3 (4:2) V sredo 21. t. m. proti večeru je bila na Glaziji odigrana prvenstvena nogometna tekma med SK Celjem in SK Jugoslavijo, v kateri je moštvo SK Celja zmagnalo v razmerju 5:3 (4:2). Moštvo SK Celja je valed nekakih splet nastopilo v oslabilni postavi brez dveh najboljših igralcev in je pokazalo le malo smotrene kombinatore igre. Moštvo SK Jugoslavije je igralo poizrtvovalno, a precej primitivno. Tekma ni bila posebno zanimiva. V prvem polčasu je prevladovalo moštvo SK Celje, v drugem polčasu pa je bila igra po večini izenačena. SK Celje je zabil v 35. minuti drugega polčasa lasten gol. Goli SK Celje so padli v 13., 23., 24. in 33. minuti prvega ter v 28. minuti drugega polčasa, goli za SK Jugoslavijo pa v 35. minuti drugega polčasa. Koli 10:2 za Celje. Tekmo je sodil g. Lukežič iz Ljubljane objektivno. Tekmi je prisostvovalo okrog 300 gledalcev. Kot igrišče je bil aprava določen prostor pri »Skalni« kleti, a so zadnji dan spremenili kraj tekme.

— SK Celje: SK Jugoslavija 5:3 (4:2) V sredo 21. t. m. proti večeru je bila na Glaziji odigrana prvenstvena nogometna tekma med SK Celjem in SK Jugoslavijo, v kateri je moštvo SK Celja zmagnalo v razmerju 5:3 (4:2). Moštvo SK Celja je valed nekakih splet nastopilo v oslabilni postavi brez dveh najboljših igralcev in je pokazalo le malo smotrene kombinatore igre. Moštvo SK Jugoslavije je igralo poizrtvovalno, a precej primitivno. Tekma ni bila posebno zanimiva. V prvem polčasu je prevladovalo moštvo SK Celje, v drugem polčasu pa je bila igra po večini izenačena. SK Celje je zabil v 35. minuti drugega polčasa lasten gol. Goli SK Celje so padli v 13., 23., 24. in 33. minuti prvega ter v 28. minuti drugega polčasa, goli za SK Jugoslavijo pa v 35. minuti drugega polčasa. Koli 10:2 za Celje. Tekmo je sodil g. Lukežič iz Ljubljane objektivno. Tekmi je prisostvovalo okrog 300 gledalcev. Kot igrišče je bil aprava določen prostor pri »Skalni« kleti, a so zadnji dan spremenili kraj tekme.

— SK Celje: SK Jugoslavija 5:3 (4:2) V sredo 21. t. m. proti večeru je bila na Glaziji odigrana prvenstvena nogometna tekma med SK Celjem in SK Jugoslavijo, v kateri je moštvo SK Celja zmagnalo v razmerju 5:3 (4:2). Moštvo SK Celja je valed nekakih splet nastopilo v oslabilni postavi brez dveh najboljših igralcev in je pokazalo le malo smotrene kombinatore igre. Moštvo SK Jugoslavije je igralo poizrtvovalno, a precej primitivno. Tekma ni bila posebno zanimiva. V prvem polčasu je prevladovalo moštvo SK Celje, v drugem polčasu pa je bila igra po večini izenačena. SK Celje je zabil v 35. minuti drugega polčasa lasten gol. Goli SK Celje so padli v 13., 23., 24. in 33. minuti prvega ter v 28. minuti drugega polčasa, goli za SK Jugoslavijo pa v 35. minuti drugega polčasa. Koli 10:2 za Celje. Tekmo je sodil g. Lukežič iz Ljubljane objektivno. Tekmi je prisostvovalo okrog 300 gledalcev. Kot igrišče je bil aprava določen prostor pri »Skalni« kleti, a so zadnji dan spremenili kraj tekme.

— SK Celje: SK Jugoslavija 5:3 (4:2) V sredo 21. t. m. proti večeru je bila na Glaziji odigrana prvenstvena nogometna tekma med SK Celjem in SK Jugoslavijo, v kateri je moštvo SK Celja zmagnalo v razmerju 5:3 (4:2). Moštvo SK Celja je valed nekakih splet nastopilo v oslabilni postavi brez dveh najboljših igralcev in je pokazalo le malo smotrene kombinatore igre. Moštvo SK Jugoslavije je igralo poizrtvovalno, a precej primitivno. Tekma ni bila posebno zanimiva. V prvem polčasu je prevladovalo moštvo SK Celje, v drugem polčasu pa je bila igra po večini izenačena. SK Celje je zabil v 35. minuti drugega polčasa lasten gol. Goli SK Celje so padli v 13., 23., 24. in 33. minuti prvega ter v 28. minuti drugega polčasa, goli za SK Jugoslavijo pa v 35. minuti drugega polčasa. Koli 10:2 za Celje. Tekmo je sodil g. Lukežič iz Ljubljane objektivno. Tekmi je prisostvovalo okrog 300 gledalcev. Kot igrišče je bil aprava določen prostor pri »Skalni« kleti, a so zadnji dan spremenili kraj tekme.

— SK Celje: SK Jugoslavija 5:3 (4:2) V sredo 21. t. m. proti večeru je bila na Glaziji odigrana prvenstvena nogometna tekma med SK Celjem in SK Jugoslavijo, v kateri je moštvo SK Celja zmagnalo v razmerju 5:3 (4:2). Moštvo SK Celja je valed nekakih splet nastopilo v oslabilni postavi brez dveh najboljših igralcev in je pokazalo le malo smotrene kombinatore igre. Moštvo SK Jugoslavije je igralo poizrtvovalno, a precej primitivno. Tekma ni bila posebno zanimiva. V prvem polčasu je prevladovalo moštvo SK Celje, v drugem polčasu pa je bila igra po večini izenačena. SK Celje je zabil v 35. minuti drugega polčasa lasten gol. Goli SK Celje so padli v 13., 23., 24. in 33. minuti prvega ter v 28. minuti drugega polčasa, goli za SK Jugoslavijo pa v 35. minuti drugega polčasa. Koli 10:2 za Celje. Tekmo je sodil g. Lukežič iz Ljubljane objektivno. Tekmi je prisostvovalo okrog 300 gledalcev. Kot igrišče je bil aprava določen prostor pri »Skalni« kleti, a so zadnji dan spremenili kraj tekme.

— SK Celje: SK Jugoslavija 5:3 (4:2) V sredo 21. t. m. proti večeru je bila na Glaziji odigrana prvenstvena nogometna tekma med SK Celjem in SK Jugoslavijo, v kateri je moštvo SK Celja zmagnalo v razmerju 5:3 (4:2). Moštvo SK Celja je valed nekakih splet nastopilo v oslabilni postavi brez dveh najboljših igralcev in je pokazalo le malo smotrene kombinatore igre. Moštvo SK Jugoslavije je igralo poizrtvovalno, a precej primitivno. Tekma ni bila posebno zanimiva. V prvem polčasu je prevladovalo moštvo SK Celje, v drugem polčasu pa je bila igra po večini izenačena. SK Celje je zabil v 35. minuti drugega polčasa lasten gol. Goli SK Celje so padli v 13., 23., 24. in 33. minuti prvega ter v 28. minuti drugega polčasa, goli za SK Jugoslavijo pa v 35. minuti drugega polčasa. Koli 10:2 za Celje. Tekmo je sodil g. Lukežič iz Ljubljane objektivno. Tekmi je prisostvovalo okrog 300 gledalcev. Kot igrišče je bil aprava določen prostor pri »Skalni« kleti, a so zadnji dan spremenili kraj tekme.

— SK Celje: SK Jugoslavija 5:3 (4:2) V sredo 21. t. m. proti večeru je bila na Glaziji odigrana prvenstvena nogometna tekma med SK Celjem in SK Jugoslavijo, v kateri je moštvo SK Celja zmagnalo v razmerju 5:3 (4:2). Moštvo SK Celja je valed nekakih splet nastopilo v oslabilni postavi brez dveh najboljših igralcev in je pokazalo le malo smotrene kombinatore igre. Moštvo SK Jugoslavije je igralo poizrtvovalno, a precej primitivno. Tekma ni bila posebno zanimiva. V prvem polčasu je prevladovalo moštvo SK Celje, v drugem polčasu pa je bila igra po večini izenačena. SK Celje je zabil v 35. minuti drugega polčasa lasten gol. Goli SK Celje so padli v 13., 23., 24. in 33. minuti prvega ter v 28. minuti drugega polčasa, goli za SK Jugoslavijo pa v 35. minuti drugega polčasa. Koli 10:2 za Celje. Tekmo je sodil g. Lukežič iz Ljubljane objektivno. Tekmi je prisostvovalo okrog 300 gledalcev. Kot igrišče je bil aprava določen prostor pri »Skalni« kleti, a so zadnji dan spremenili kraj tekme.

— SK Celje: SK Jugoslavija 5:3 (4:2) V sredo 21. t. m. proti večeru je bila na Glaziji odigrana prvenstvena nogometna tekma med SK Celjem in SK Jugoslavijo, v kateri je moštvo SK Celja zmagnalo v razmerju 5:3 (4:2). Moštvo SK Celja je valed nekakih splet nastopilo v oslabilni postavi brez dveh najboljših igralcev in je pokazalo le malo smotrene kombinatore igre. Moštvo SK Jugoslavije je igralo poizrtvovalno, a precej primitivno. Tekma ni bila posebno zanimiva. V prvem polčasu je prevladovalo moštvo SK Celje, v drugem polčasu pa je bila igra po večini izenačena. SK Celje je zabil v 35. minuti drugega polčasa lasten gol. Goli SK Celje so padli v 13., 23., 24. in 33. minuti prvega ter v 28. minuti drugega polčasa, goli za SK Jugoslavijo pa v 35. minuti drugega polčasa. Koli 10:2 za Celje. Tekmo je sodil g. Lukežič iz Ljubljane objektivno. Tekmi je prisostvovalo okrog 300 gledalcev. Kot igrišče je bil aprava določen prostor pri »Skalni« kleti, a so zadnji dan spremenili kraj tekme.

— SK Celje: SK Jugoslavija 5:3 (4:2) V sredo 21. t. m. proti večeru je bila na Glaziji odigrana prvenstvena nogometna tekma med SK Celjem in SK Jugoslavijo, v kateri je moštvo SK Celja zmagnalo v razmerju 5:3 (4:2). Moštvo SK Celja je valed nekakih splet nastopilo v oslabilni postavi brez dveh najboljših igralcev in je pokazalo le malo smotrene kombinatore igre. Moštvo SK Jugoslavije je igralo poizrtvovalno, a precej primitivno. Tekma ni bila posebno zanimiva. V prvem polčasu je prevladovalo moštvo SK Celje, v drugem polčasu pa je bila igra po večini izenačena. SK Celje je zabil v 35. minuti drugega polčasa lasten gol. Goli SK Celje so padli v 13., 23., 24. in 33. minuti prvega ter v 28. minuti drugega polčasa, goli za SK Jugoslavijo pa v 35. minuti drugega polčasa. Koli 10:2 za Celje. Tekmo je sodil g. Lukežič iz Ljubljane objektivno. Tekmi je prisostvovalo okrog 300 gledalcev. Kot igrišče je bil aprava določen prostor pri »Skalni« kleti, a so zadnji dan spremenili kraj tekme.

— SK Celje: SK Jugoslavija 5:3 (4:2) V sredo 21. t. m. proti večeru je bila na Glaziji odigrana prvenstvena nogometna tekma med SK Celjem in SK Jugoslavijo, v kateri je moštvo SK Celja zmagnalo v razmerju 5:3 (4:2). Moštvo SK Celja je valed nekakih splet nastopilo v oslabilni postavi brez dveh najboljših igralcev in je pokazalo le malo smotrene kombinatore igre. Moštvo SK Jugoslavije je igralo poizrtvovalno, a precej primitivno. Tekma ni bila posebno zanimiva. V prvem polčasu je prevladovalo moštvo SK Celje, v drugem polčasu pa je bila igra po večini izenačena. SK Celje je zabil v 35. minuti drugega polčasa lasten gol. Goli SK Celje so padli v 13., 23., 24. in 33. minuti prvega ter v 28. minuti drugega polčasa, goli za SK Jugoslavijo pa v 35. minuti drugega polčasa. Koli 10:2 za Celje. Tekmo je sodil g. Lukežič iz Ljubljane objektivno. Tekmi je prisostvovalo okrog 300 gledalcev. Kot igrišče je bil aprava določen prostor pri »Skalni« kleti, a so zadnji dan spremenili kraj tekme.

— SK Celje: SK Jugoslavija 5:3 (4:2) V sredo 21. t. m. proti večeru je bila na Glaziji odigrana prvenstvena nogometna tekma med SK Celjem in SK Jugoslavijo, v kateri je moštvo SK Celja zmagnalo v razmerju 5:3 (4:2). Moštvo

A. D. Emery:

100

Dve siroti

Roman

— Saj dobro veš, da sem pohabljen zato... —

— Zakaj pa? — ga je prebil nič-vrednež preteče.

— Zato, ker si mi zlomil nogo, ko sem bil še majhen.

— To ni res, lažeš!

Peter je hotel izkoristiti trenutno bratovo slabost.

— Da, — je nadaljeval s pogumom, ki se ga je celo sam ustrašil, — da, ti si mi jo zlomil, ker nisem hotel pred starinarjevimi vrati ukrasti obleke.

Ubogemu pohabljenču so se za-iskrile oči. Ponosno se je spomnil, da je bil takrat sicer majhen in slaboten, pa se je dal raje do krvi preteptati, kot da bi bil kradel.

Hotel je kljubovati srditemu Jakobovemu pogledu. Toda Jakobu so se oči vedno bolj divje svetile. Pomolil je bratu pest pred oči in zaškril z zobmi, rekoč:

— Lažeš, ti pravim!... Saj ni bila obleka, temveč suknja.

Peter se je bil pa nekam izredno osokoli.

— Saj si vedno hotel, da bi drugi kradli zate... Za menoj je prišla na vrsto uboga Marijana.

Jakob je skočil k njemu.

— Marijana!... Prepovedujem ti govoriti o nji!

In prijel se je za glavo, kakor bi hotel pregnati težke misli.

— Ne govori mi nikoli o nji, — je nadaljeval, to je nevhvaležnica, ki se je raje dala zapreti, nego da bi živela z menoj.

Peter ni mogel zdržati vzklika:

— Hotela je rešiti svojo čast!

— In da reši svojo čast, se je šla vzgajati med svetnice iz Salpetriery, v zavod policijskega ravnatelja. Šema!

Petru je postajalo že žal, da je tako nesrečno napeljal pogovor na Marijano.

Vendar je pa hotel poskusiti svojo srečo in pripraviti Jakobu do tega, da bi ga ne zmerjal več s pokveko.

Marijana se mu je smilila in zato je dejal:

— Krivico delaš Marijan. Bodi pravičen; ni te obdolžila...

Jakob ga je pa osorno prebil:

— Dovolj je že tega! Nočem več misliti na to.

Skomignil je z rameni in pripomnil:

— Poiščem si drugo, lepšo, spretnejšo in... marljivojšo... Kar se pa tebe tiče, si že izmisliš kak drugo, če misliš, da nisi pokveka... Odslej boš Kupido... Ti je vseč to ime?...

Morda bi pa rad, da ti vrnem svoje staro ime — mali Apolo.

Uhogi Peter si je zamen prazadeval vzbuditi v bratovem srcu vsaj malo sočutja.

— Stori, kakor ti drago, — je dejal pomizno.

Razočaran v svoji nadi je obrnil Peter bratu hrbet. Ni videl smehljaja, ki je zaigral Jakobu na obrazu, tistega smehljaja, ki je pomenil skoraj vedno grožnjo.

— Če bi bil opazil ta smehljaja, bi se bil kesal, da je bratu nasprotoval in ugovarjal. Jakob se je že pripravil poplačati mu drzno vsežanje v Marjanine zadeve. Zgrabil je revčka za ramo, ga zasulak in držal z obrazom proti sebi. In zagodrnjal je:

— Aha, zdaj pa že vem, zakaj nočeš, da bi te zmerjal s pokveko. Sram te je pred Luizo... Bojš se, da bi ne izgovoril te besede v pričo nje... Ali ni to šaljivo?...

Peter ni odgovoril. Stal je povešene glave in se tresel od strahu, kaj poroče njegov brat.

Kar mu je zastala kri v žilah. Jakob je počil v smeh in vzkliznil:

— Ah, ah, ah! To bi bilo vendar presmešno!

Peter je bil skril resnico na dno svojega plahega srca; toda njegov zbegani obraz ga je že izdajal. Delal se je kot da gre za šalo.

Prisiljeno se je nasmešnil in poskusil speljati brata na napačno sled. Vedel je dobro, da ga Jakob nikoli ne bo nehal dražiti in mučiti, če zve za njegovo tajno. Pa tudi Luiza bi postala tarča njegovih zbadljivk.

Sicer pa Peter ni smel izgubljati časa, če ni hotel, da bi se ta misel ukoreninila v Jakobovi glavi.

Jakob je res pripomnil zasmehljivo:

— Saj nisi tako neumen, kakor bi človek misli!... Slepa! Za kak fant ni niti lep, niti grd.

In kot da se mu je nenadoma posvetilo v glavi, je vzkliznil:

— Ah, zaljubljen si v naše sepo dedke!

Petru se je temnilo pred očmi. Čutil je, da se mu majejo ta pod nogami.

da mu pritiska vsa kri v glavo pod zasmejujočim bratovim pogledom. Toda delal se je presenečenega, skrival je svojo zbeganost, kar se je dalo.

— Jaz?... Jaz?... Kaj pa misliš!

— je jecjal.

Zalosten je bil pogled na uboga fanta, ki je čutil, da je prišla njegova največja tajna na dan... Vsakemu drugemu človeku bi se bil zasmilil, le brezsrčnemu Jakobu se ni.

Navzlic strupenemu mrazu, ki ga je prebrazil pod lahko voleno obleko do kosti, mu je obilaval pot čelo.

Premagujoč občutek groze je poskusil odgovoriti.

Toda Jakob ga ni pustil, da bi ponovil odpor proti bratovemu sumničenju.

Prekrižal je roke na prsih kot človek, ki je prepričan, da se ne moti, pogledal je zbeganemu bratu naravnost v oči in dejal počasi:

— No, zakaj pa nočeš, naj te prekrstim, če nimaš ljubavnih namenov? Kaj te moti, če te bom tudi v bodoče klical pokveka? Lahko bi se bil temu imenu že privadil, saj ga dovoli dolgo nosiš.

Peter na to vprašanje sploh ni mogel odgovoriti, če se ni hotel še bolj izdati. Na drugi strani je pa čutil, da ne sme molčati, ker bi se mu brat še bolj rogala. Zato je premagal svoj strah in odgovoril:

— Seveda zaljubljen... zaljubljen v njo, ki je tako lepa, tako dražestna, tako božansko lepa, da bi jo človek smatral za angela!...

Jakob se je zdrznil.

Petrov prepričevalni, skoraj samozavestni glas ga je presenetil. Kar je govoril v šali, se mu je pokazalo zdaj kot gola resnica.

Peter je bil zaljubljen!

Ta pohabljenec, ta šepasta reva, ki se je vlačila od jutra do večera po pariških ulicah, da bi zaslužila nekaj krajcarjev, ki jih je sproti zapravljala Jakob, ta pokveka, ki ni hotela, da bi se ji posmehovali v pričo dekleta, ta sin usmrčenega morilca je bil torej zaljubljen!

Njegovo srce se je bilo vneč za bi- tje, ki je delilo z njim bedo in ponižanje. Ljubezen je bila tema dvema nesrečnikom skupno čustvo. Izvirajoče iz skupnega trpljenja.

In Petrovo tajno je bil odkril podli Jakob, ki mu srce nikoli ni bilo dostopno nežnemu čustvu.

Kljub izmikanju in prikrivanju je prečital v očeh uboga fanta čisto resnico. Ošnil je pohabljenca z zasmejujočim pogledom in ponovil počasi:

— Tako 'epa, tako dražestna, tako božansko lepa! Tristo vragov, kje si pa odkril vse to? Res da si je še nisem dobro ogledal. Vem samo, da je slepa, kar vzbuja sočutje mimoidočih.

Svetovni pregled napredka

Kaj se vidi na svetovni razstavi v Chicagu — Celo dresirane bolhe razkazujejo

Svetovni pregled napredka se imenuje velika razstava v Chicagu. Ta naslov pa ne odgovarja točno razstavi. Mnoge države namreč niso razstavile. Pa to nič ne de. Iz vseh krajev sveta so zbrali Američani dovolj gradiva, da je nastala sicer nekoliko olepšana slika delovanja in nehanja človeka v zadnjem stoletju. Kar dela Chicagu, dela Chicagu, govore samozavestno in ponosno pestri lepaki, ki vabijo ljudi na razstavo. Tuji posetniki bodo morda majali nad tem z glavami. To je preveč egoistično geslo, kajti Chicagu je gradil ves svet, saj je v Ameriki na sto in stotisoče sinov drugih narodov, ki so pomagali graditi to vele-mesto.

V Ameriki radi govore o superlativih in tako govori tudi Chicagu o svoji veliki razstavi. Zda jo opisujejo v samih superlativih, pozneje bodo pa morda tarnali o največjem polomu, kar jih je videl svet. Na svetovni razstavi v Chicagu vidiš marsikaj zanimivega. Sredi razstavnih poslopj je palača napredka, kjer je zbrano vse, kar je v zvezi s človeško iznajdljivostjo. Tudi betonska stavba je najmodernejša. Tu vidiš poleg novih živih lokomotiv Letečega škota, znanega brzovlaka, ki vozi med Londonom in Edinburghom. Vse je napuščeno brez pravega sistema. Toda to je čisto ameriška navada, da se eni senzaciji žrtvuje druga.

Dve milijardi sveč je bilo treba, da je dobila razstava primerno razsvetljavo. Če si hočeš razstavo vsaj približno ogledati, rabiš najmanj dva dni. Kdor si jo pa hoče ogledati temeljito, rabi najmanj teden dni. Ena največjih zanimivosti je oni del razstave, kjer vidiš, kako se pridobiva in porablja nafta. Prikazano je tudi vnovčenje in poraba bencina, petroleja ter stranskih produktov. Tu vidiš, kako delujejo avtomobili in letalo.

Zveza med Baltičkim in Črnim morjem

Načrt vodne zveze med Črnim in Baltičkim morjem je bil zasnovan že v stari Rusiji, le da je ostal na papirju, kakor mnogi drugi načrti. Sovjetska vlada je pa zasnovala dva nova načrta in vse kaže, da ni daleč čas, ko bo Črno morje res zvezano z Baltičkim. Najprej so zgradili ogromen jez pri Dnjepropetrovsku tako, da je postala reka Dnjepir v svojem gornjem toku plovna in so izginile nevarne pečine. Z regulacijo in poglavitno reko Volhove so pa omogočili neposredno plovbo z Imenskega jezera v Baltičko morje preko Ladoškega jezera in reke Neve. Treba bo zvežati še gornji tok Dnjepira z Baltičkim morjem po Nevi in Zapadni Dvini.

Sovjetski strokovnjaki so pripravili dve varianti projekta. Prva varianta je predvidni projekt zveze Dnjepira z Vitebskom ter zveze Zapadne Dvine z reko Lovato, ki se izliva v Imensko jezero. Druga varianta predlaga smer reke Kasile in Usviate, izlivačih se v zapadno Dvino, in mesta Suroče. Kasila je blizu Dnjepira, tako da bi nastalo z graditvijo jez na Dnjepiru v teh krajih jezero, segajoče do struge Kasile. Tu bi po potrebi zgradili tudi pristanišče. Zvezo Zapadne Dvine z Novato bi dobili z regulacijo jezer, spojenih z reko Dvino in z graditvijo dveh jezer na Zapadni Dvini. Obvežala bo tehnično in gospodarsko prikladnejša varianta. Dolžina vodne poti po prvi varianti od izliva reke Neve do reke Dnjepira znaša 2944 km.

Lahko si daš kar na razstavi napraviti avto. Neka avtomobilska tovarna je namreč postavila na razstavo stroje, ki izdelujejo avtomobile.

Pred otvoritvijo je plačalo dva milijona ljudi po 10 centov, da so lahko zgradili razstavna poslopja. Američane zanima, koliko milijonov pride v blagajno zda. Tudi v tem pogledu se rado govori v superlativih. Čim več, tem bolje. Nad 20 ton so tehtale samo cerkvene slike in slike na steklu, ki so jih pripeljali iz Evrope. In 100 metrov dolga ter 235 m visoka je stenska slika, zelo moderna, zelo učinkovita, tipično ameriška, tipična za Chicagu, ki hoče z njo razstava prodrati v New York in London, v Pariz in Berlin.

Tudi tako velika razstava, kakor je chikaška, ne more biti brez veselicega prostora. Poskrbljeno je, da vidiš na njem vse, kar lahko obrne nase človeško pozornost. Razpisani so bili kuriozni natečaji za chikaško mladino, na razstavi bo letos kronana kraljica radia in svetovna kraljica lepote, tu nastopi 100.000 pevcev, strojepiske bodo tekmovali v največji hitrosti v strojepisju, na razstavi pokažejo najmodernejšo gledališče sveta, žene vidiš na nji največjo pokusno kuhinjo, v točilnicah dobiš najmočnejše pivo, občuduješ pa lahko tudi najkrajše diamante. Iz južne Afrike so prenesli na razstavo celo cela diamantna polja, kjer vidiš, kako delajo na njih zamorci. Popelješ se lahko s pravo podmornico, če te mika, se lahko dvigneš z balonom in stratosfero. Celo najbolj dresirane bolhe ti pokažejo, kakor na našem velesejmu. Razkazuje jih profesor Heckler; seveda bi pa spravili moža v zadrego, če bi ga vprašali po diplomu.

dolžina druge poti od izliva Neve do izliva Volge pa 4003 km. Projekt baltičko-črnomoške vodne poti je samo en člen v verigi vodnih poti, obsegajoči preliv, ki veže Belo morje z Baltičkim, ter prekope med Dnjeprom in Donom ter Donom in Volgo.

180.000 cinkastih vojakov

Vpokojeni podpolkovnik Viljem Teuber si krajša čas z zanimivim sportom. Izdeluje namreč cinkaste vojake, deloma jih pa tudi kupuje in zda jih ima že 180.000. V svoji bogati zbirki nima samo vseh vrst orožja modernih armad, temveč tudi historične armade. Na nedavni razstavi princa Evgena na Dunaju je razstavil 1000 cinkastih vojakov v prizoru, ki kaže, kako so bili leta 1715 pred vrati Dunaja sprejeti turški odposlanci. Uniforme in vse podrobnosti so zgodovinsko točno posnete. Teuber jih je izdelal po osnutkih slikarjev in kiparjev, ki so mu pripravili modele. Po osnutkih je napravil votle figure in z njimi vlival vojake. Sam jih je tudi poslikal.

Teuberjeva zbirka obsega vojake od najstarejših časov do moderne dobe, pa tudi odlične vojskovodje vseh časov. Tako vidimo cinkastega Napoleona v miniaturi, princa Evgena, turškega suлтana Kara Mustafa, ki je oblegel Dunaj, grofa Rüdigerja Starhemberga, ki je branil Dunaj, in mnoge druge. Pri Napoleonu ima Teuber tudi njegovo armado, seveda tudi Napoleono-ve Mameluke, pri katerih je prekosil celo Napoleona, ki jih je imel samo 120, dočim jih ima Teuber 140. Ogromna

zbirka cinkastih vojakov pa ni samo delo Viljema Teuberja. Že oče mu je zapustil 35.000 vojakov. Strast je torej dedna in Teuberjev oče je celo umrl s cinkastim vojakom v roki in ko so mu ga vzeli iz otrple roke, so opazili da gre za huzarja polka, ki je pri njem služil sedanjí lastnik zbirke.

Molk povod za ločitev zakona

V Franciji so imeli nedavno zanimivo ločitev zakona. Sodišče v nekem francoskem mestu je moralo obravnavati spor med dvema zakoncema, ki sta se hotela ločiti, pa je priznalo, da je molk enega zakonca pod gotovimi pogoji zadosten razlog za ločitev zakona. Zadostuje, da molči ali žena trajno in namenoma molči, pa lahko zahteva drugi zakonec ločitev zakona.

V našem primeru mož namenoma ni govoril z ženo več let, čeprav sta živela skupaj. Spregovoril ni z njo niti tedaj, ko ji je dajal denar za gospodinjstvo. V takih primerih je položila žena prazno denarnico na njegovo pisalno mizo; mož je po njenem odhodu prišel v kabinet, položil v denarnico nekaj bankovcev in odšel, potem je pa prišla žena po denar. Francoski listi pišejo, da je to prvi primer, da je bil zakon ločen zaradi molka enega zakonca.

Iz Trbovelj

Novo kolesarsko društvo. Preteklo nedeljo se je vršil v Trbovljah ustanovni občni zbor novega kolesarskega društva »Zora«. Novo društvo je včlanjeno v Kotu- raškem savezu kraljevine Jugoslavije ter bo nudilo članstvu udeležbo pri vseh državnih kolesarskih prireditvah in tekmah. Članski sestanki se bodo vršili vsako soboto v društvenem lokalu gostilne Opepek za Savo, kjer se bodo sprejemale tudi novi člani. Dosedanje delovanje pripravljalnega odbora je bilo zelo agilno, ker je zbral v razmeroma kratki pripravljalni dobi lepo število članov v novo društvo, ki je privedlo že več skupinskih izletov izven Trbovelj, udeležilo se pa je tudi zvezne kolesarske vožnje ob priliki otvoritve ljubljanskega velesejma v Ljubljani, kjer je doseglo prvo mesto v turistični skupini. Predsednikom novega društva je bil izvoljen g. Karl Kacič, v odbor pa je bil med drugimi tudi izvoljen znani kolesarski športnik g. Goršek. Novo društvo namerava že v avgustu prirediti prvo večjo dirko. — Novemu društvu želimo obilo uspeha in napredka.

Občinska seja. Jutri ob 16. bo plenarna seja trboveljskega občinskega odbora. Spominski večer za pokojnim prof. Spincičem. Tukajšnja narodna in kulturna društva prirede v petek, dne 23. junija ob 20. uri zvečer v Sokolskem domu v počastitev spomina pok. istrskega narodnega voditelja in borca V. Spinciča spominski večer. Sodelovalo bo tudi pevsko društvo »Zvon« s pesmijo »Slovenec, Srb, Hrvat« in »Morje Adrijskoko«. Po govoru o življenju in delu V. Spinciča so na sporedu recitacije in deklamacije o pokojnem narodnem velikanu. — Vabimo trboveljsko prebivalstvo, da se te žalne svečanosti v čim večjem številu udeleži, da tako počastimo spomin velikega domoljuba in odličnega narodnega borca.

Tržne cene na tukajšnjem trgu. Kljub ugodnejšemu vremenu ni bilo večeraj na trgu posebno živahnega. Kmetice iz Savinjske doline so sicer prinesle precej sočiva na trg, vendar se pozna, da so si naše gospodinjke že same oskrbele zgodnje sočivje v lastnih vrtovih, tako da so sedaj neodvisne od trga. Stari krompir se je prodajal po 25 Din mernik (22 kg), kokiš po 30 din, jagode po 25 do 28 Din, piščance pa po 11 Din. Česnje so se pocenile in stanejo 3 Din liter, jagode pa 5 Din. Maslo so prodajale po 24 Din kg, jajca pa po 18 za 10 Din. Neka kmetica je prinesla oči- vidno zadnja jabolka ter jih ponujala po 10 Din kg. Novi krompir je še razmeroma drag, ker so ga ponujale po 4 do 4,50 Din kg, tudi grah ima različno ceno in sicer nelučen po 3, 4, in 5 Din liter.

Grafolog Paul Gutvillen

naznanja, da je odpotoval in prosil osebe, ki ga še potrebujejo, da se obrnejo na njega pisмено

poštno ležeče Ljubljana.

Korespondenca mu bo dostavljena v vsako mesto njegovega bivanja. Za analizo je potrebno poslati jasno fotografijo, 10 do 15 vrst, pisanih s črnilom na papirju brez črt, z označbo rojstva in honorar 30 Din in 6 Din za priporočen odgovor.

Najnovejši modeli dvokoles, otroških in igračnih vozčkov, prevoznih triciklov, motorjev in šivalnih strojev. — Velika izbira. — Najnižje cene. — Cenik franco.

TRIBUNA F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozčkov, v UBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Specijelni entel oblek

azuriranje, predtisk, najhitrejša postrežba, najfineše delo pri

Matek & Mikeš, Ljubljana
poleg hotela Strakelj

Vezenje raznovrstnih monogramov, perila, zaveš, pregrinjav, antljanje, izdelovanje gumblin. Vred najmodernejše ureditve podjetja — najnižje cene.

Mali oglasi

Vrsta beseda 60 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znakov ne odgovorjamo. — Najmanjši oglaš Din 5.

PRODAJA

MOŠKO DIRKALNO KOLO dobro ohranjeno, znamke Bianchi, poceni prodaja Mirko Ogorelec, škofljica. 2732

MOTORNO KOLO 4 HP, »Wanderer«, zaradi selitve napravljen v Valentin Vodnikovi ulici št. 5. Ogledati med 17. in 18. uro. 2744

SLUŽBE

PLAČILNO NATAKARICO z nekaj kavicje sprejme takoj gostilna Smodej, Lasko. 2730

OZENJEN MLINAR srednjih let, brez otrok, izurjen, samostojen delavec v vseh mlinarskih poslih, zelo zanesljiv, išče trajno mesto. Majcen R. v Studencih, Kralja Matjaža ul. št. 17 pri Mariboru. 2731

MIZAR ki bi popravil pohištvo na domu, se išče. Ponudbe pod »Posostranski zasluzek 2747« na upravo »Slov. Narodac«.

ZAKONCA BREZ OTROK vajena živine, molže in poljskih del, žena je vajena tudi kuhinjskega opravila, iščeta službo. Pobrežje, Maribor, Gubčeva ulica 18. 2734

FOTOGRAFIJA! Absolutno spretnega fotografskega pomočnika, ki je zmožen najfinejšega dela, iščem. Le go spodje, ki zamorejo najboljše delati, naj se javijo na naslov: Karl Rehnitzer, fotograf, Pančevo. 2745

UČENKO sprejme modni salon Orechowsky, Maribor, Vetrinjska ulica št. 4. 2741

KMEČKO DEKLE pošteno, išče službo. Baumkircher, Visoče, pošta Planina nad Sevnico. 2740

POSODILA

ZA POSODILA pod izredno ugodnimi pogoji daje pojasmila Košir L., restavratore na kolodvoru v Novem mestu. 2743

STANOVANJA

250 DIN MESEČNO dvosobno stanovanje s pritliklami in vrtnom. — Naslov v upravi »Slov. Narodac«. 2727

RAZNO

Novootvorjeni damski salon JOZICA KUMELJ Ljubljana, Gledališka 2-II., izvežbana v inozemstvu, se priporoča cenj. damam za prvovrstno in hitro izdelavo vse damske garderobe. Cene konkurenčne! — V specijalni priokrovalnici prikrojimo vsako obleko po meri in žurnalu, kjer dobite tudi navodila za nadaljnjo izdelavo. 2311

Če greste v letovišče ali pa če ostanete doma, kopalni plašč boste potrebovali. Moderno vzorčast v barvi nesprenmenljiv frofir pri

A. Žlender, Mestni trg 22

Modna konfekcija Najboljši nakup A. PRESKER, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 14. 11/7

ANTON MARTINO

se priporoča za vsa soboslikarska dela (nizke cene, delo solidno). — Kličite telefon 2701. 36/L

PRED ODDAJO ALI NAKUPOM

najfinejšega ali navadno izdelane pohištva z garancijo blagovite se oglašiti pri mizarstvu ALBERT CERNE, Zg. Šiška, pri remizi. 42-L

FIZOL

koks-prepeličar, zbran, zadnje letine, dobavlja po najnižji ceni ter kupuje lepe orehe trvdka Franjo Šoper, Hrastnik. 2742

Na obroke! — Na hranilne knjižice!

POHISTVO.

Moderne orehove, politirane spalnice, črešnjeve spalnice, masivne, šperane spalnice, pleskane 3000 Din, pleskane spalnice 1800 Din, kuhinjske opravne 850 Din, kuhinjske kredence 450 Din, omare 380 Din, postelje 200 Din. Kdor si želi nabaviti poceni in trpežno pohištvo, naj se oglaš pri nas. Sprejemamo popravila in naročila po konkurenčnih cenah. Se priporoča

mizarstvo »Sava«, Kolodvorska 18 — Miklošičeva 6. — Telefon 2780. 41-L

DENAR

za počitnice prihranite — ako nabavljate pri nas za letna oblačila

SVILO TROPICAL ANGL. FRESCO itd.

Oglejte si naše izložbe in ogromno zalogo. Posetite nas — prepričajte se

NOVAK — Ljubljana Kongresni trg št. 15 (nasproti nunski cerkvi)